

AFM Agenda 2016-2018 - Toezicht in tijden van verandering

Activiteitenkalender toezicht 2017

Inhoudsopgave

Inleiding	03
Afdeling Efficiënte Kapitaalmarkten	04
+ Projectmatige activiteiten	04
+ Doorlopende activiteiten	12
Afdeling Marktintegriteit en Handhaving	16
+ Projectmatige activiteiten	16
+ Doorlopende activiteiten	20
Afdeling Kwaliteit Accountantscontrole & Verslaggeving	22
+ Projectmatige activiteiten	22
+ Doorlopende activiteiten	25
Afdeling Verzekeren en Pensioenen	30
+ Projectmatige activiteiten	30
+ Doorlopende activiteiten	34
Afdeling Lenen, Sparen en Retailbeleggen	36
+ Projectmatige activiteiten	36
+ Doorlopende activiteiten	47
Afdeling Asset Management	48
+ Projectmatige activiteiten	48
+ Doorlopende activiteiten	50
Afdeling Expertisecentrum	53
+ Expertisegebied Gedrag & Cultuur	53
+ Projectmatige activiteiten	54
+ Doorlopende activiteiten	55
+ Expertisegebied Consumentengedrag	56
+ Projectmatige activiteiten	56
+ Doorlopende activiteiten	59
Programma Innovatie en Fintech	60
MIFID II	63
+ Afdeling Efficiënte Kapitaalmarkten	63
+ Afdeling Lenen, Sparen en Retailbeleggen	66
+ Afdeling Asset Management	67

Deze Activiteitenkalender is clickable en eenvoudig te gebruiken.

Ga naar home

Blader verder of terug

Inleiding

De Autoriteit Financiële Markten (AFM) maakt zich sterk voor eerlijke en transparante financiële markten. Als onafhankelijke gedragstoezichthouder dragen wij bij aan duurzaam financieel welzijn in Nederland.

De AFM heeft de ambitie om in 2022 een grensverleggende toezichthouder te zijn. Om daar te komen, versterken en vernieuwen we continu ons toezicht.

Hoe we dat tot en met 2018 gaan doen, staat omschreven in de [Agenda 2016-2018](#). De hierin genoemde prioriteiten gelden ook voor de [Agenda 2017](#):

- 1 Het verkleinen van ongewenste risico's in de financiële markten door regulier en thematisch toezicht
- 2 Het versterken van het toezicht door te investeren in technologieën en methodieken
- 3 Het vergroten van de effectiviteit, efficiency en wendbaarheid van de interne organisatie

In de [Activiteitenkalender 2017](#) staat per afdeling omschreven welke activiteiten op stapel staan, wat de beoogde resultaten zijn en wat de planning is. De kalender maakt concreet wat in de [Agenda 2017](#) staat. De AFM heeft partijen uit de sector geconsulteerd bij de totstandkoming van de [Activiteitenkalender 2017](#).

Afdeling Efficiënte Kapitaalmarkten

Projectmatige activiteiten

1 Implementatie MiFID II voor de afdeling EKM

Als gevolg van de herziening van MiFID worden de Wet op het Financieel Toezicht (Wft) en de onderliggende regelgeving gewijzigd, wat ook impact heeft op de structuur en de werking van de kapitaalmarkt in Nederland. De reikwijdte en de inhoud van de aan de AFM toebedeelde toezichttaken wijzigen, maar ook de verplichtingen voor marktpartijen. Operationele voorbereiding van de AFM en in het bijzonder de afdeling EKM is noodzakelijk, te beginnen met uitwerking van (Level3-)regelgeving, bestudering en

interpretatie van regelgeving, opleiding van AFM-medewerkers, ondersteuning van aan MiFID II gerelateerde vergunningsaanvragen, ontwikkelen van de noodzakelijke IT-systemen en opstellen van een toezichtstrategie voor nieuwe of veranderde toezichttaken.

Tegelijkertijd is het faciliteren en beschikbaar stellen van informatie over MiFID II aan marktpartijen noodzakelijk: op hoofdlijnen en ten aanzien van specifieke knelpunten of onduidelijkheden. Dit doet de AFM met de website, antwoorden op vragen, interpretaties, presentaties en informatiebijeenkomsten.

Resultaten	Oplevering
1a Bijeenkomst/seminar voor marktpartijen over Guidelines transactierapportage	Q1 2017
1b Bijeenkomst/seminar voor marktpartijen MiFID II Kapitaalmarkten	Q1 2017
1c Oplevering toezichtstrategieën (intern)	Q2-Q4 2017
1d Oplevering IT-systemen AFM	Q4 2017

2 Bouw TRS 2 systeem

In het kader van MiFID II / MiFIR heeft de AFM een nieuw transactierapportage-systeem (TRS)-systeem nodig om aan alle eisen, die MiFIR stelt, te kunnen voldoen.

Om de kosten voor de bouw te beperken is besloten om samen te werken met Denemarken, Finland, Noorwegen en Zweden.

Resultaten

Oplevering

2a Nieuw TRS-systeem

Q3/4 2017

3 Meer kennis en kunde over MAR-programma

De AFM verlangt van marktpartijen dat zij zwaar inzetten op de veranderingen in de regelgeving voor marktmisbruik (Market Abuse Regulation - MAR), waaronder de uitbreiding van de scope van instrumenten

waarop het marktmisbruikregime van toepassing is. Daar staat tegenover dat de AFM soortgelijke inspanning moet leveren vanuit het toezicht. Doel is om tot een hoger niveau van kennis en kunde te komen t.a.v. de MAR en de daaruit voortvloeiende regels.

Resultaten

Oplevering

3a Nieuwe MAR-plichtigen zijn benaderd, al dan niet in samenwerking met het Meldpunt Marktmisbruik

Q1 2017

3b Noodzakelijke guidance geïnventariseerd en uitgewerkt

Q1 2017

3c De juiste kennis wordt verspreid onder marktpartijen en betrokken adviseurs

Q2 2017

3d Marktpartijen ervaren toezichtactiviteiten op de nieuwe elementen uit de MAR

Q2 2017

4 Risico's omgang voorwetenschap

Cybercrime (betreft een top 10-risico van de AFM en EKM-speerpunt) speelt een belangrijke rol bij voorwetenschap en vereist daarom een urgente aanpak. Cybercriminelen stelen intellectueel eigendom en data van instanties die over gevoelige informatie beschikken. Op basis van data-analyse (Leaky Stocks Analyse)

formuleren we een op effect gerichte aanpak waarmee we signalen van marktmisbruik snel op kunnen sporen om zo toekomstig marktmisbruik en mogelijke marktverstoringen te kunnen voorkomen. De AFM wil zo bijdragen aan een hoger volwassenheidsniveau van de marktpartijen die verantwoordelijk zijn voor (of betrokken zijn bij) de openbaarmaking van voorwetenschap.

Resultaten	Oplevering
4a Analyse volwassenheidsniveau van marktpartijen die verantwoordelijk zijn voor (of betrokken zijn bij) de openbaarmaking van voorwetenschap.	Q4 2017
4b Leaky Stocks analyse	Q4 2017

5 Vergroten begrijpelijkheid en leesbaarheid prospectus

Een hardnekkig probleem blijft dat veel beleggers prospectussen niet lezen omdat die als onbegrijpelijk en onleesbaar worden ervaren. Alleen, in de praktijk is dit het enige document dat beleggers volledige

informatie verschaft en zo bijdraagt aan een gefundeerde en zo objectief mogelijke investeringsbeslissing. Daarom is het belangrijk dat prospectussen duidelijker worden, zodat de drempel om ze te lezen lager wordt.

Resultaten	Oplevering
5a Opstellen en onderzoeken begrijpelijkheidskader gericht op prospectussen op basis van bestaande informatie en onderzoeken. Eventueel gestaafd met eigen onderzoek.	Q3 2017
5b Beïnvloeding: marktpartijen informeren en bewegen tot aanpassing	Q4 2017

6 Verantwoorde reclame voor aanbiedingen van effecten

Bij emissies zien we tegenwoordig reclame die beleggers op een negatieve manier (on)bewust beïnvloeden bij hun beleggingsbeslissing, met als risico dat beleggers in ongeschikte beleggingen stappen. De AFM ontwerpt in 2017 een toezichtstrategie die onverantwoorde reclame-uitingen aanpakt. Het effect van

reclame op beleggingsbeslissingen en het huidige normenkader wordt ook (verder) onderzocht. Op basis van deze uitkomsten scherpt de AFM het normenkader aan en vertaalt het in een (nieuwe) toezichtstrategie op reclame. Tot slot wordt een publicatie aan de markt gepresenteerd waarin de AFM beschrijft wat wel en niet is toegestaan in reclame-uitingen.

Resultaten	Oplevering
6a Onderzoek naar de effecten van reclame op beleggingsbeslissingen	Q1 2017
6b Toetsingsstrategie op reclame-uitingen	Q2 2017
6c Beïnvloeding: marktbrede publicatie over AFM-toetsingskader t.a.v. reclame-uitingen	Q2 2017

7 Member Compliance bij handelsplatformen en aanbieders DEA

Handelsplatformen en Direct Electronic Access (DEA)-aanbieders hebben een bewakingsfunctie (gatekeeper) wat betreft eerlijke en fatsoenlijke handel. De vereisten van die Member Compliance worden als gevolg van MiFID II aangescherpt. Bovendien is de verwachting dat meer ondernemingen via DEA gaan

handelen na invoering van MiFID II, waardoor de Member Compliance-functie van aanbieders van deze diensten nog belangrijker wordt. Daarom gaat de AFM in 2017 een readiness-project uitvoeren in de aanloop naar MiFID II. Tegelijkertijd kondigen we aan dat er begin 2018 een assessment komt op de juiste implementatie van de MiFID II-criteria, inclusief waar nodig de daaruit voortvloeiende opvolging.

Resultaten	Oplevering
7a Opstellen MiFID II-guidance tav Member Compliance, met name de aanbieders van DEA	Q3 2017
7b Toezicht houden op naleving van de ESMA-richtsnoeren op dit terrein	Q3 2017
7c Begeleiding MiFID II-implementatie bij ondernemingen met focus op DEA	Q4 2017
7d Aankondiging van de Member Compliance Assesment, uit te voeren begin 2018	Q4 2017

8 Outsourcing van primaire IT-processen

De AFM doet onderzoek naar de outsourcing van primaire IT-processen bij voor de kapitaalmarkt-infrastructuur relevante ondernemingen onder direct AFM-toezicht. Denk aan platformen, handelaren, trading members, clearing members, CCP's, en CSD's. IT-outsourcing voor onderdelen van het primaire proces komt in meer of mindere mate voor bij de gehele kapitaalmarkt infrastructuur. De onderneming zelf blijft echter verantwoordelijk voor een beheerste

en integere bedrijfsvoering. Met een benchmarkonderzoek naar de beheersing van IT-outsourcing bij genoemde partijen kan de AFM de naleving van bestaande wetgeving en beleidskaders voor uitbesteding toetsen. Ook ontstaat zo inzicht in good practices op dit gebied en kan er een vergelijking worden gemaakt tussen verschillende typen ondernemingen. Ten slotte vindt, waar van toepassing, per onderneming terugkoppeling plaats van algemene bevindingen (volwassenheidsmodel) en concrete aanbevelingen.

Resultaten	Oplevering
8a Marktbrede terugkoppeling van algemene bevindingen	Q4 2017
8b Als de inzichten zich daarvoor lenen, worden de benchmarkscores onderling gedeeld en besproken met de onderzoekspopulatie	Q4 2017
8c Concrete aanbevelingen per onderneming worden teruggekoppeld, met het oog op verbetering in de toekomst	Q4 2017

9 Inventarisatie risico's computer-based trading-algoritmes

Veel handel verloopt tegenwoordig (semi) automatisch via handelsalgoritmes. De toename van de algoritmische handel geeft een nieuwe dynamiek aan onze markten

en roept tegelijkertijd een aantal vragen op. Bijvoorbeeld over risico's bij gebruik en de uitwerking van de handelsalgoritmes. In een project wordt een selectie van onderzoeksvragen nader uitgewerkt. De uitkomsten daarvan komen in een rapportage.

Resultaten	Oplevering
9a Inventarisatie van aandachtspunten omtrent handelsalgoritmes	Q2/3 2017
9b Onderzoek naar selectie van aandachtspunten omtrent handelsalgoritmes	Q2/3 2017
9c Rapportage over de uitkomsten van het onderzoek	Q2/3 2017

10 Verkenning gerelateerde instrumenten

De AFM gaat een verkennend onderzoek opstarten naar de impact van alle aan de aandelenmarkt gerelateerde financiële instrumenten. Daarom inventariseren we via desk-research het speelveld,

waarbij data-analyse, kennisvergaring en on site-analyse de basis vormen. Zodoende kunnen we een brede en diepgaande inschatting maken van de risico's en de invloed van deze gerelateerde marktinstrumenten.

Resultaten	Oplevering
10a Deelrapport (intern document) overzicht van het speelveld	Q2 2017
10b Data-analyse: inzicht in de omvang (dataset) en interactie van de handel in financiële instrumenten	Q2 2017
10c Eindrapport aanbevelingen voor AFM toezichtstrategie (intern document)	Q2 2017

11 Professionalisering crowdfunding

De AFM wil opnieuw bijdragen aan een verdere duurzame professionalisering van de crowdfundingsector in Nederland, waarbij zowel internationale ontwikkelingen qua wet- en regelgeving als groei van de sector van belang zijn. De AFM gaat in 2017 toezien op de naleving van de nieuwe voor-

schriften en die werking evalueren. Ook wil de AFM sturen op meer transparantie op de platforms. Verder gaat de AFM de ontwikkelingen op het gebied van secundaire verhandeling van crowdfunding-leningen nauwgezet volgen, en begeleiden waar nodig. De AFM is continu in gesprek met de sector en met andere belangrijke nationale en internationale stakeholders.

Resultaten	Oplevering
11a Evaluatie voorschriften, inclusief publicatie	Q2 2017
11b Kader wet- en regelgeving crowdfunding	Q3 2017
11c Implementatie crowdfunding in het reguliere toezicht	Q3 2017

12 Aanpak reverse listings en informatievoorziening bij significante wijzigingen

De AFM pakt in 2017 reverse listings aan door beursfondsen te bewegen tijdig adequate informatie over de nieuwe activiteiten (die ingebracht worden) openbaar te maken. In dit kader onderzoekt de AFM ook informatie-inconsistenties bij beursfondsen waarvan activiteiten zijn gewijzigd. Daarnaast onderzoekt de AFM

de eigen juridische bevoegdheden en de werkwijze van buitenlandse toezicht-houders op dit gebied. Deze input wordt toegepast in de ontwikkeling van een strategie om tijdig adequate informatie-verstrekking af te kunnen dwingen. Hierover worden gesprekken met Euronext gevoerd. Ten slotte wordt de markt geïnformeerd over het verscherpte toezicht op reverse listings (en eventueel beursfondsen die significant wijzigen).

Resultaten	Oplevering
12a Analyse van de mate waarin bedrijven wijzigen in activiteiten, en afhankelijk van de uitkomst een toezichtstrategie op persberichten	Q1 2017
12b Een toetsingsstrategie van de aanpak van reverse listings (gezamenlijke aanpak met Euronext)	Q1 2017
12c Beïnvloeding: marktbrede communicatie over aanpak AFM van reverse listings	Q1 2017

13 Roadmap datagedreven kapitaalmarkt-toezicht 2017-2022

Opleveren van een strategiedocument ter ondersteuning van het datagedreven toezicht binnen EKM. In dit document komen onder meer de volgende onderdelen aan bod:

- 1 Inzichtelijk maken van de huidige situatie, zowel qua databronnen als qua toepassingen
- 2 Inzichtelijk maken van de mogelijkheden voor toepassingen met toezichtdoeleinden van zowel bestaande als toekomstige databronnen
- 3 Uitwerking van de verschillende manieren waarop die toepassingsmogelijkheden operationeel kunnen worden (roadmaps). Dit in samenwerking met Spot-On; het programma datagedreven toezicht

Resultaten	Oplevering
13a Oplevering tussenrapport met analyse en overzicht van databronnen	Q1 2017
13b Oplevering eindrapport met een beschrijving van de mogelijke toepassingen van de data in het toezicht	Q2 2017

14 Uitvoeren van pilotprojecten binnen het datagedreven toezicht-programma Spot-On

Samen met het programma Spot-On gaat EKM in 2017 een aantal pilotprojecten

uitvoeren op het terrein van data-analyse en datakwaliteit. Hiermee wordt bijgedragen aan de doelstelling van de afdeling en de AFM om in 2022 diverse toezichttaken meer datagedreven ingericht te hebben.

Resultaten	Oplevering
14a Onderzoek naar passende datamanagement-tooling voor datakwaliteit van databronnen als TRS en EMIR	Q1 2017
14b EMIR-data-analyse op concrete signalen over handelsmanipulatie in strategisch relevante deelmarkten	Q1-2 2017
14c Samenvoegen van instellingsinformatie uit diverse bronnen in één dashboard voor toezicht op ondernemingen	Q1-2 2017
14d Beter kunnen signaleren van mogelijke onjuistheden in meldingen van substantiële deelnemingen	Q3-4 2017
14e Leaky Stocks 2.0 is een vervolgonderzoek naar koerseffecten en handelsvolumes voorafgaand aan de publicatie van ongeplande (pers)berichten door beursgenoteerde vennootschappen	Q3-4 2017

Doorlopende activiteiten

15 Marktmisbruiktoezicht

Op doorlopende basis voeren wij een aantal activiteiten uit om marktmisbruik tegen te gaan. Hiermee bevorderen wij dat prijzen op de juiste wijze tot stand komen en partijen vertrouwen hebben in de markt. Activiteiten onder dit toezicht zijn het doorlopend monitoren van de markt en nieuwsbronnen op ongelijke verspreiding van koersgevoelige informatie (KGI) en het opsporen van manipulatie van de handel. Waar nodig grijpen wij in om de informatieongelijkheid op te (laten) heffen en manipulatie te stoppen. In het uiterste geval kan een handelsmaatregel worden getroffen.

Om partijen zoveel mogelijk vermoedens van marktmisbruik bij de AFM te laten melden, werkt het Meldpunt Marktmisbruik samen met de markt aan zoveel mogelijk en kwalitatief goede meldingen. Beleggingsondernemingen, waaronder brokers, zijn verplicht hun transacties aan de AFM te melden via het transactierapportagesysteem (TRS). Wij voeren kwaliteitscontroles uit op deze informatie om kwaliteit, volledigheid en tijdigheid van TRS-meldingen te waarborgen. Signalen uit onze monitoring/detectie en uit meldingen van marktpartijen worden risicogestuurd onderzocht. Waar nodig volgt een boete. Bij deze onderzoeken maken wij onder andere gebruik van data uit transactierapportagesysteem (TRS).

Resultaten	Oplevering
15a Toename t.o.v. 2016 van het aantal meldingen en verbetering van de kwaliteit	Q1-Q4 2017
15b Voorkomen dan wel stoppen van informatieongelijkheid en manipulatie	Q1-Q4 2017
15c Risicogestuurde handhaving van overtredingen van marktmisbruik	Q1-Q4 2017

16 Toezicht op kapitaalmarkt- infrastructuur en afwikkeling

Op doorlopende basis wordt risicogestuurd toezicht gehouden op ondernemingen die tot de infrastructuur van de kapitaalmarkt en de afwikkeling van kapitaalmarkttransacties behoren, zoals handelsplatformen, clearing & settlement-instellingen en (betaal)afwikkelondernemingen. Ook het toezicht op handelaren voor eigen rekening is hiervan onderdeel. Het beoogd effect is dat de financiële infrastructuur ordelijk

en robuust blijft functioneren en het risico op verstoringen zo klein mogelijk is. Dit impliceert ook het bewaken van een balans tussen de verschillende partijen die een rol hebben in de financiële infrastructuur. Hiermee wordt vooral bijgedragen aan het vertrouwen in de financiële markten, het efficiënt bij elkaar komen van vraag en aanbod op de kapitaalmarkt via handelsmechanismen en aan een betrouwbare afwikkeling.

Resultaten	Oplevering
16a Voorkomen van verstoringen in de kapitaalmarkt-infrastructuur en afwikkeling	Q1-Q4 2017
16b Publiek standpunt samenwerkingsverbanden handel eigen rekening	Q1 2017

17 Transparantietoezicht

De AFM draagt er door transparantie-toezicht aan bij dat relevante informatie in de prijzen van financiële instrumenten wordt meegenomen, zodat beleggers op basis van die informatie beleggings-beslissingen kunnen nemen. Activiteiten zijn het risicogestuurd beoordelen van prospectussen en reclamematerialen, en het toezicht op openbare biedingen. Voornaamste doelstelling bij het prospectustoezicht is om beleggers een juiste investeringsafweging te laten maken op basis van begrijpelijke en relevante informatie. Prospectustoezicht vormt de brug tussen kapitaal aanbieders en -vragers. Dit maakt het mogelijk om waar nodig door de dialoog met ondernemingen de aanbieding van producten aan bepaalde doelgroepen te beïnvloeden. Bij een openbaar bod op

een in Nederland genoteerde onderneming ziet de AFM – naast tijdige en volledige informatie – ook toe op een ordelijk proces, op de gelijke behandeling van (minderheids-)aandeelhouders en op een gelijk speelveld.

Een andere activiteit onder het transparantietoezicht is het openbaar maken van meldingen van bestuurders/commissarissen, insiders, substantiële belangen van aandeelhouders en netto shortposities in beursgenoteerde ondernemingen. Ook het AFM-register met persberichten voor openbaarmaking van voorwetenschap en financiële verslaggeving hoort hierbij. De rol van de AFM bij het openbaar maken van deze meldingen is - naast de marginale toets van de inhoud - vooral het aansturen op en waar nodig sanctioneren van een tijdige melding, zodat de informatie voor de markt zo snel mogelijk beschikbaar komt.

Resultaten	Oplevering
17a Toetsing prospectussen op volledigheid, begrijpelijkheid en consistentie	Q1-Q4 2017
17b Beoordeling van reclamematerialen obv art. 5:20Wft	Q1-Q4 2017
17c Beoordelen en publiceren meldingen in AFM-registers	Q1-Q4 2017
17d Bewaken transparantie en proces openbare biedingen	Q1-Q4 2017

18 EMIR-data-analyse

De AFM ziet er doorlopend op toe dat derivatentransacties tijdig, juist en volledig worden gerapporteerd, waardoor er tot op transactieniveau zicht is op de risico's in de derivatenmarkt. Bij overtredingen treedt de

AFM handhavend op. Door het toepassen van algoritmes en uitvoeren van analyses op de transactiedata, worden de derivaten-transacties en posities van marktpartijen gemonitord en risico's inzichtelijk gemaakt.

Resultaten	Oplevering
18a Verkrijgen signalen uit de analyse van derivatentransactiedata	Q1-Q4 2017
18b Doorlopend verbeteren datakwaliteit EMIR	Q1-Q4 2017

19 Transactierapportage

Beleggingsondernemingen zijn verplicht om hun transacties in financiële instrumenten die zijn toegelaten tot de handel op een gereguleerde markt bij de AFM te melden (vanuit het Besluit gereguleerde markten). De AFM ziet

erop toe dat deze transacties tijdig, juist en volledig worden gerapporteerd, zodat die transactiedata gebruikt kunnen worden bij onderzoek naar onder meer marktmisbruik. Bij overtredingen wordt handhavend opgetreden.

Resultaten	Oplevering
19a Doorlopend verbeteren datakwaliteit	Q1-Q4 2017
19b AFM technische bijeenkomsten om marktpartijen te informeren over de komende transactieapportageverplichtingen onder MiFID II	Q1 2017

Afdeling Marktintegriteit en Handhaving

Projectmatige activiteiten

1 Locked up-problematiek aanpakken

Dit project heeft betrekking op de problematiek rondom consumptief kredieten waarop niet of beperkt wordt afgelost. Mede door een gebrekkige monitoring vanuit de kredietverleningsmarkt worden grote groepen consumenten in een later stadium geconfronteerd met veel hogere

maandlasten die zij op dat moment niet kunnen dragen. Overstappen naar een andere kredietaanbieder is voor deze consumenten dan niet mogelijk. Dit noemen we ook wel het locked up-effect. Dit project beoogt om de bij dit probleem betrokken partijen in beweging te brengen en om het voor consumenten eenvoudiger te maken om over te stappen.

Resultaten	Oplevering
1a Alle locked up-klanten zijn door marktpartijen in beeld gebracht	Q4 2017
1b Bestaande klanten in een locked up-situatie wordt een adequate en duurzame oplossing geboden	Q4 2017

2 Beter passend goederenkrediet

De AFM houdt toezicht op de goederenkredietmarkt. Voorbeelden van problemen die we zien: overkreditering, een ongewenste stapeling van goederenkredieten, misleiding, 'product-pushing' en koppelverkoop van aanverwante verzekeringsproducten. Ook worden er goederenkredieten verstrekt die qua type product niet passend

zijn, bijvoorbeeld omdat de looptijd de economische levensduur van het gebruiksgoed overstijgt, of omdat de kredieten hoger zijn dan de waarde van het gebruiksgoed. Aan de hand van de verkenning in 2015 zijn in 2016 vervolgstappen bepaald en is contact gelegd met diverse aanbieders van goederenkrediet. Dit traject loopt nog door tot in 2017.

Resultaten	Oplevering
2a Duidelijke negatieve sturingselementen uit de (online) beslisomgeving van de onderzochte goederenkredietaanbieders zijn aangepast	Q2 2017
2b Goederenkredietaanbieders houden bij de vormgeving van producten op evenwichtige wijze rekening met de belangen van de klant	Q2 2017
2c Het acceptatiebeleid en -proces is op onderdelen aangepast waardoor het risico op overkreditering beter wordt beheerst	Q2 2017

3 Ontduikingsconstructies door flitskredietaanbieders in kaart

Consumenten worden gedupeerd door flitskredietaanbieders die grotendeels vanuit het buitenland aanbieden. De aanbieders zijn onvoldoende transparant over extra kosten, consumenten betalen woekerrentes, BKR-toetsingen worden niet uitgevoerd en regels voor reclame-uitingen worden niet nageleefd. Dit alles leidt tot

overkreditering, vaak bij een kwetsbare groep consumenten. De AFM signaleert ontduikingsconstructies waarbij flitskredieten vanuit andere lidstaten worden aangeboden. Dit project richt zich mede door internationale samenwerking op een bestendige aanpak tegen flitskredietaanbieders die de wet- en regelgeving (blijven) overtreden.

Resultaten	Oplevering
3a Er zijn geen flitskredietaanbieders meer actief in Nederland. Hierdoor komen consumenten minder in problematische schulden terecht	Q2 2017

4 Onderzoek bedrijfsvoering beleggingsondernemingen

Een groep van beleggingsondernemingen (beleggingsadviseurs en vermogensbeheerders) maakt zich stelselmatig schuldig aan de schending van verschillende normen op het gebied van een integere en/of beheerste bedrijfsvoering. De belegger wordt hiervan de dupe. Het project richt zich op de partijen waar zich de grootste risico's voordoen en verricht onderzoek

bij die partijen. Het project beoogt het gedrag van deze partijen te veranderen, met als doel verhoging van de kwaliteit van de dienstverlening en een meer beheerste bedrijfsvoering. Afhankelijk van de ernst van de overtreding wordt formele handhaving ingezet (zoals het opleggen van een last onder dwangsom, het opleggen van een boete of het intrekken van een vergunning) of andere manieren van gedragsbeïnvloeding.

Resultaten

Oplevering

4a Kwaliteit dienstverlening verhogen en meer beheerste bedrijfsvoering beleggingsondernemingen

Q1-Q4 2017

4b Publicatie uitkomsten niet ondernemingsspecifiek

Q4 2017

5 Aanpak ongewenste vormen van oversluiten

De focus ligt het eerste half jaar op het afronden van onderzoeken waarbij ongewenste vormen van oversluiten van

woekerpolissen die nog meer schade (kunnen) toebrengen aan beleggers worden beëindigd. Gezien de ernst van de overtreding wordt er met name formeel gehandhaafd.

Resultaten

Oplevering

5a Dit jaar worden de onderzoeken en de hiermee gepaard gaande formele maatregelen afgerond

Q1-Q4 2017

6 Strategic Intelligence methodiek

Strategic Intelligence richt zich op het enerzijds sneller oppakken van toezicht-problemen en anderzijds het controleren

of de juiste problemen worden opgepakt.

De AFM tracht dit te verwezenlijken met een data gedreven methodiek.

Resultaten	Oplevering
6a Bouwen en implementeren signaleringsfunctie o.b.v. structurele data-analyse en -blending	Q1-Q2 2017
6b Verkennde analyses van gesignaleerde toezichtissues	doorlopend

Doorlopende activiteiten

7 Aanpak malafide geldaantrekkers

Op de beleggersmarkt zijn vrijgestelde en illegale aantrekkers van gelden actief. Zij bieden consumenten effecten, deelnemingsrechten of beleggingsobjecten aan. Deze partijen maken met frauduleus

en misleidend gedrag misbruik van het vertrouwen van de consument. Deze doorlopende activiteit beoogt malafide geldaantrekkers te weren en de schade voor consumenten substantieel te verminderen.

Resultaten	Oplevering
7a Malafide geldaantrekkers worden van de markt geweerd	doorlopend

8 Integriteitsonderzoeken vergunninghouders

De AFM ontvangt vanuit het toezicht regelmatig concrete signalen over Wft-vergunninghouders waardoor reële vermoedens van ernstige integriteitsschendingen op het gebied van integere bedrijfsvoering en betrouwbaarheid ontstaan. Voorbeelden zijn betrokkenheid bij opzettelijke en uiterst onzorgvuldige benadeling van klanten, witwassen, oplichting, verduistering, valsheid in geschrift, faillissementsfraude en ernstige fiscale delicten. Deze signalen roepen twijfels op over de

integriteit van de betrokken vergunninghouder. Afhankelijk van de ernst van de overtreding wordt formele handhaving ingezet (zoals het heenzenden van beleidsbepalers, het opleggen van een last onder dwangsom, het opleggen van een boete of het intrekken van een vergunning) of andere manieren van gedragsbeïnvloeding (zoals normoverdragende gesprekken en brieven). Daarnaast richt de AFM zich op generieke beïnvloeding van marktpartijen bij specifieke integriteitsrisico's waaronder fiscale risico's.

Resultaten	Oplevering
8a Zware integriteitsschendingen door Wft-vergunninghouders en (mede)beleidsbepalers zijn effectief en snel stopgezet	doorlopend
8b Niet-integere Wft-vergunninghouders en (mede)beleidsbepalers zijn van de markt geweerd	doorlopend
8c (Marktbrede) communicatie en beïnvloeding bij specifieke integriteitsrisico's (bijvoorbeeld fiscale risico's)	Q1-Q4 2017

9 Integriteitsonderzoeken accountantsorganisaties

De AFM ontvangt met regelmaat signalen over accountantsorganisaties waardoor reële vermoedens ontstaan van integriteitsschendingen op het gebied van integere bedrijfsvoering en betrouwbaarheid.

De AFM voert doorlopend risicogestuurde integriteitsonderzoeken uit bij accountantsorganisaties. Als dat nodig is, leiden deze onderzoeken tot toezichtmaatregelen. Daarnaast richt de AFM zich op generieke beïnvloeding van marktpartijen bij specifieke integriteitsrisico's.

Resultaten	Oplevering
9a Zware integriteitsschendingen door accountantsorganisaties en (mede)beleidsbepalers zijn effectief en snel stopgezet	doorlopend
9b Niet-integere accountantsorganisaties en (mede)beleidsbepalers zijn van de markt geweerd	doorlopend
9c (Marktbrede) communicatie en beïnvloeding bij specifieke integriteitsrisico's	Q2-Q4 2017

10 Controle op naleving Wwft en Sanctiewet

Witwassen is een hardnekkig probleem dat de integriteit van het financiële stelsel aantast. De AFM heeft als een van de toezichthouders in de keten – maar specifiek ook op grond van de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren

van terrorisme (Wwft) en de Sanctiewet 1977 (Sanctiewet) – de verantwoordelijkheid om onder meer witwassen en terrorismefinanciering tegen te gaan. Deze activiteit betreft onder meer het doorlopend risicogestuurd uitvoeren van onderzoeken naar de naleving van deze wetgeving bij marktpartijen.

Resultaten	Oplevering
10a Overtredingen van de Wwft en Sw zijn effectief en snel stopgezet	Q1-Q4 2017
10b Normoverdracht of formele maatregelen waar nodig	Q1-Q4 2017
10c Analyseren resultaten uitvraag naleving Wwft en Sw bij AIFM-lightbeheerders en informeren markt over de uitkomsten	Q2-Q3 2017

Afdeling Kwaliteit Accountantscontrole & Verslaggeving

Projectmatige activiteiten

1 Onderzoek kwaliteit wettelijke controles Big 4-accountantsorganisaties

De AFM meet de kwaliteit van de wettelijke controles boekjaren 2014 en 2015 bij de Big 4-accountantsorganisaties. Dit onderzoek is reeds in 2016 gestart. Wij krijgen hiermee

inzicht in 1) de interne monitoring, 2) of er continu aandacht is voor verbetering van kwaliteit van de wettelijke controles en 3) de mate waarin verbetermaatregelen van deze accountantsorganisaties naar aanleiding van de 1-meting in 2013/2014 effect hebben gehad op deze kwaliteit.

Resultaten	Oplevering
1a Publicatie generiek onderzoeksrapport	Q2 2017
1b Vertrouwelijke ondernemingsrapporten	Q1-Q2 2017
1c Eventuele handhavingsmaatregelen	Q3-Q4 2017

2 Onderzoek implementatie en borging verbetermaatregelen en veranderplannen OOB¹-accountantsorganisaties

De AFM voert onderzoek uit naar de implementatie en borging van de door de OOB-accountantsorganisaties aangekondigde verbetermaatregelen en

veranderplannen die als doel hebben het verhogen van de kwaliteit van de wettelijke controle. Het onderzoek richt zich op de thema's gedrag & cultuur, intern toezicht en de interne beheersing. Dit is een vervolg van het onderzoek in 2015 naar de opzet van de verbetermaatregelen en is reeds gestart in 2016.

Resultaten	Oplevering
2a Publicatie generieke rapportage	Q2 2017
2b Vertrouwelijke ondernemingsrapporten	Q1-Q2 2017
2c Eventuele handhavingsmaatregelen	Q3-Q4 2017

3 Onderzoek kwaliteit wettelijke controles OOB¹-accountantsorganisaties

De AFM meet vanaf de tweede helft 2017 de kwaliteit van de wettelijke controles bij de overige OOB-accountantsorganisaties. Wij krijgen hiermee inzicht in 1) de interne monitoring, 2) of er continu aandacht

is voor verbetering van kwaliteit van de wettelijke controles en 3) de mate waarin de implementatie van de verbetermaatregelen naar aanleiding van de rapportage 'In het publiek belang' uit september 2014 van de Werkgroep Toekomst Accountancy effect hebben gehad op de kwaliteit van de wettelijke controles.

Resultaten	Oplevering
3a Publicatie generiek onderzoeksrapport	2018
3b Vertrouwelijke ondernemingsrapporten en eventuele handhavingsmaatregelen	2018

¹Organisaties van Openbaar Belang

4 Geschiktheidstoetsingen

Op grond van het wetsvoorstel aanvullende maatregelen accountantsorganisaties, krijgt de AFM de bevoegdheid om de geschiktheid van bestuurders en commissarissen van OOB-accountantsorganisaties te toetsen, en die van bestuurders van het hiërarchisch hoogste netwerkonderdeel van die OOB-accountantsorganisaties in Nederland. Naast het overgangsregime zal voorafgaande aan elke nieuwe benoeming een geschiktheidstoetsing plaatsvinden. De

AFM ontwikkelt hiervoor een Beleidsregel Geschiktheid Wta in 2017. Naar verwachting starten we in de tweede helft van 2017 met de toetsing van de geschiktheid van de zittende bestuurders. Op basis van de inwerkingtreding per 1 juli 2017 (wetsvoorstel is nog onderhanden) moeten de inhaaltoetsen van alle bestuurders op 31 december 2017 zijn afgerond. Commissarissen worden naar verwachting in 2018 getoetst.

Resultaten	Oplevering
4a Consultatie Beleidsregel Geschiktheid Wta	Q2 2017
4b Publicatie Beleidsregel Geschiktheid Wta	Q3 2017
4c Bestuurders getoetst op geschiktheid	Q4 2017

5 Project kwantitatieve verkenning

De risicogestuurde selectie voor desktop-reviews van jaarrekeningen van beursgenoteerde ondernemingen wordt gemaakt met behulp van een kwalitatief risicoanalysemodel. Deze selectiemethode leidt ieder jaar tot ten onrechte geselecteerde jaarrekeningen (de 'false positives') en vermoedelijk tot jaarrekeningen die ten onrechte niet zijn geselecteerd (de 'false negatives'). In het project wordt voor elk van de jaren 2007 tot en met 2014

nagegaan in hoeverre de selectie in die jaren op basis van de zogenaamde F-score (een kwantitatieve risicoanalysemethodiek) overeenkomt met of afwijkt van de selectie zoals die daadwerkelijk heeft plaatsgevonden. De uitkomsten van dit onderzoek kunnen ertoe leiden dat in aanvulling op de huidige kwalitatieve risicoanalyse een kwantitatieve risicoanalyse wordt uitgevoerd, zodat het selectieproces verder wordt verfijnd.

Resultaten	Oplevering
5a Rapportage voor interne doeleinden. Input voor aanscherping van de risico-selectie van jaarrekeningen voor desktop-reviews	Q1 2017

6 Innovaties monitoren

In 2017 blijft de AFM innovaties die gaande zijn, bijvoorbeeld op het gebied van fintech,

verder monitoren. Zowel op de innovaties in controletechnieken (zoals data-analyse) als innovaties in de financiële verslaggeving.

Resultaten

6a Input voor de ontwikkeling van toezichtmethodieken

Oplevering

Q2-Q4 2017

7 Risicoselectie ontwikkelen

In 2017 beoordeelt de AFM in hoeverre de (aanvullende) data van de accountants-

organisaties geanalyseerd kunnen worden, om op basis van die data een scherpere risicoselectie te kunnen uitvoeren.

Resultaten

7a Verscherpt inzicht tbv risicoselectie

Oplevering

Q2-Q4 2017

Doorlopende activiteiten

8 Doorlopend toezicht op (jaar) verslaggeving

De AFM voert desktopreviews uit van jaarrekeningen van beursgenoteerde ondernemingen. Als nodig dwingt de AFM af dat ondernemingen foutieve (jaar)verslaggeving

tijdig corrigeren. Bij indicaties van foutieve jaarverslaggeving (risicoanalyse) doen we nader onderzoek naar de verslaggeving en kunnen we ook besluiten de wettelijke controle te beoordelen.

Resultaten

8a Externe communicatie over bevindingen

Oplevering

Q1 2017

8b Vertrouwelijke ondernemingsbrieven inclusief eventuele handhavingsmaatregelen naar aanleiding van de desktop-reviews

Q2-Q4 2017

9 Themaonderzoeken financiële verslaggeving

In de komende jaren treden een aantal nieuwe verslaggevingsstandaarden in werking. In 2018 betreft dit International Financial Reporting Standards (IFRS) 9 'Financiële instrumenten' en IFRS 15 'Omzetverantwoording'. In 2019 gaat het

om IFRS 16 'Leaseovereenkomsten'. In 2017 en daarna besteedt de AFM hier aandacht aan via onderzoeken en door in contact te treden met ondernemingen. Ook blijft de AFM in 2017 en daarna de ontwikkeling en toepassing van geïntegreerde verslaggeving stimuleren.

Resultaten

Oplevering

9a Publicatie van het jaarlijkse rapport 'In Balans'

Q4 2017

10 Opvolging 'rode' niet-OOB-kantoren

De AFM heeft met de Nederlandse Beroepsorganisatie voor Accountants (NBA) en Samenwerkende Registeraccountants en Administratieconsulenten (SRA) convenanten gesloten op basis waarvan het relatiebeheer wordt gevoerd. De AFM houdt toezicht op de naar de AFM overgedragen zogenaamde 'rode niet-OOB-kantoren' die

de NBA en SRA als onvoldoende hebben gekwalificeerd op basis van de door hen uitgevoerde toetsingen van wettelijke controles. Op basis van een risicogestuurde aanpak bestaan de toezichtactiviteiten onder meer uit het voeren van normoverdragende gesprekken of het doen van onderzoeken, onder meer gericht op de voortzetting van de vergunning, als daar aanleiding toe is.

Resultaten

Oplevering

10a Voor uitgevoerde onderzoeken vertrouwelijke ondernemingsrapporten en eventueel handhavingsmaatregelen. Waarschuwingsbrieven en normoverdragende brieven

Q1-Q4 2017

10b Verzoeken tot intrekking van de vergunning door accountantsorganisaties

Q1-Q4 2017

11 Signalenbehandeling en incidentonderzoeken

We behandelen signalen over de uitvoering van wettelijke controles en voeren waar nodig incidentonderzoeken uit. Hierbij wordt ook aandacht besteed aan de

verslaggeving en de communicatie met de organen belast met governance. De AFM stimuleert dat accountantsorganisaties incidenten adequaat behandelen en opvolgen.

Resultaten

11a Voor uitgevoerde incidentonderzoeken een vertrouwelijk ondernemingsrapport en eventueel handhavingsmaatregelen

Oplevering

Q1-Q4 2017

12 Implementatie nieuwe accountancywetgeving

Dit betreft het inregelen van wetswijzigingen in het toezicht, de werkprocessen en systemen van de AFM. Op het moment

dat de nieuwe accountancywetgeving in werking treedt, moet de AFM het toezicht, haar werkprocessen en systemen hebben aangepast om aan de Nederlandse en Europese verplichtingen te kunnen voldoen.

Resultaten

12a Aanpassingen in het AFM-register, meldingsformulieren aangepast en AFM-website aangepast

Oplevering

Q2 2017

13 Nationale en internationale samenwerking

De AFM voert periodiek gesprekken met de NBA en OOB-accountantsorganisaties over onder meer het veranderproces, de kwaliteitsinitiatieven, relevante ontwikkelingen bij de kantoren, lopende onderzoeken, incidenten en eventuele handhaving. Dit accounttoezicht is belangrijk voor de beïnvloeding van accountantsorganisaties en het bepalen van risico's en aandachtspunten.

De Europese en internationale organisaties van toezichthouders op accountants (CEAOB en IFIAR,) delen informatie over de kwaliteit van de wettelijke controles in hun werkgroepen. De uitkomsten van het toezicht worden met de Europese en

mondiale leiding van de accountantsnetwerken besproken. Bevindingen uit het toezicht worden vastgelegd in de Europese database. Zo kunnen trends en bevindingen worden geanalyseerd en om daar vervolgens acties en beleid op te kunnen bepalen.

Op het gebied van toezicht op de financiële verslaggeving is de AFM vertegenwoordigd in de door de European Securities and Markets Authority (ESMA) georganiseerde European Enforcement Coordination Sessions (EECS). Dit forum van toezichthouders is ingesteld om consistente handhaving van de toepassing van IFRS in de Europese Economische Ruimte (EER) te bevorderen.

Resultaten	Oplevering
13a Beïnvloeding accountantsnetwerken om kwaliteit controles te verbeteren	Q1-Q4 2017
13b Vastleggen relevante bevindingen uit onderzoeken in de Europese database	Q1-Q4 2017
13c Vastleggen IFRS-toezichtbeslissingen in de EECS-database	Q1-Q4 2017

14 Beïnvloeding (inter)nationale wet- en regelgeving

De AFM geeft (proactief) input op voorstellen van (inter)nationale wet- en regelgeving en de beroepsregelgeving van de NBA. Zo is de AFM waarnemer bij de Raad voor de Jaarverslaggeving (RJ). Relevante wet- en regelgeving voor beursgenoteerde ondernemingen en hun accountants vindt vrijwel uitsluitend op internationaal niveau plaats en heeft grotendeels rechtstreekse werking in Nederland. De AFM is om die reden vertegenwoordigd in de relevante internationale toezichtgremia: de Committee on European Audit Oversight Bodies (CEAOB), de International Organization of Securities Commissions (IOSCO), de European Securities and Markets Authority

(ESMA) en het International Forum of Independent Audit Regulators (IFIAR). Vanuit deze gremia geeft de AFM input op voorstellen van wet- en regelgeving van de International Auditing and Assurance Standards Board (IAASB), de International Accounting Standards Board (IASB) en de International Ethics Standards Board for Accountants (IESBA). De AFM levert de voorzitter van de Monitoring Group die toeziet op het functioneren van de IAASB en IESBA, de ESMA EECS meetings en IFIAR (tot april 2017). Tot slot is de AFM waarnemer bij de European Financial Reporting Advisory Committee (EFRAG) / Technical Expert Group (TEG), de IASB en de IFRS Interpretations Committee (IFRS IC) en lid van de IFRS Advisory Council.

Resultaten

Oplevering

14a Beïnvloeden internationale wet- en regelgeving door o.a. het innemen van voorzitterschappen in relevante gremia en reageren op consultaties

Q1-Q4 2017

15 Vergunningverlening en registratie auditorganisaties derde landen en auditkantoren en wettelijke auditors EU/EER-landen

De AFM verleent vergunningen aan accountantsorganisaties voor het verrichten van wettelijke controles. De AFM registreert

auditorganisaties van derde landen zodat zij verklaringen kunnen afgeven over controles van jaarrekeningen die van belang zijn voor de Nederlandse (kapitaal)markt. De AFM ontvangt daarnaast jaarlijks verzoeken voor het intrekken van vergunningen of doorhalen van registraties.

Resultaten

Oplevering

15a Verleende vergunningen en registraties

Q1-Q4 2017

15b Ingetrokken vergunningen en registraties

Q1-Q4 2017

Afdeling Verzekeren en Pensioenen

Projectmatige activiteiten

1 Beter overzicht voor consument

In 2015 werd het rapport 'Neem de drempels weg opdat Nederlanders in actie komen voor hun pensioen' gepubliceerd. Hieruit blijkt dat deelnemers niet in actie komen voor hun pensioen.

In vervolg op dit rapport:

- 1 ondersteunt de AFM in 2017 nader onderzoek naar het activeren van kwetsbare consumentgroepen
- 2 draagt de AFM bij aan de ontwikkeling van één integraal financieel overzicht voor elke consument door middel van het bijeenbrengen of ondersteunen van initiatieven daartoe
- 3 verkent de AFM de mogelijkheden van een financieel APK voor consumenten

Resultaten	Oplevering
1a Samen met minimaal twee pensioenuitvoerders en eventueel ook werkgevers identificeren we een of meerdere manieren om specifieke kwetsbare groepen consumenten met handelingsperspectief in actie te laten komen voor hun pensioen. We delen deze marktbreed (op een nog nader te bepalen manier)	Q1-Q4 2017
1b Standpuntbepaling over mogelijkheden om te komen tot een integraal financieel overzicht voor consumenten	Q2 2017
1c Afronding verkenning naar mogelijkheden periodieke toets van financiële situatie ('Financieel APK') en generieke communicatie hierover richting de sector	Q2 2017

2 Onderzoek Financiële Opzet & Informatie

In 2016 heeft de AFM onder 137 pensioenfondsen een nulmeting uitgevoerd naar de mate waarin pensioenfondsen hun deelnemers correct, duidelijk en evenwichtig informeren over de kans op het verlagen en op het indexeren van hun pensioen. Eind 2016 zijn de uitkomsten van dit onderzoek gecommuniceerd richting de sector. In de eerste helft van 2017 geeft de AFM op verschillende momenten samen

met DNB toelichting op de uitkomsten en informeert de markt over welke stappen zij kunnen zetten ter verbetering van hun informatie. In de tweede helft van 2017 wordt bij een nader te bepalen aantal fondsen een 1-meting uitgevoerd. Het beoogde effect is dat pensioenfondsen deelnemers correct, duidelijk en evenwichtig informeren over de kans op kortingen en structureel uitblijvende indexering op middellange termijn.

Resultaten	Oplevering
2a Nadere guidance met onder meer presentaties, nieuwsbrieven en rondetafelsessies. aan de sector voor correct, duidelijk en evenwichtig communiceren over de kans op het verlagen en op het indexeren van pensioenen op de middellange termijn	Q1-Q2 2017
2b Data-uitvraag bij pensioenfondsen die worden betrokken bij de 1-meting	Q3 2017
2c Individuele terugkoppeling aan pensioenfondsen die betrokken zijn in de 1-meting	Q4 2017
2d Sectorbrede terugkoppeling van de 1-meting	Q4 2017

3 Dashboardmodule premie-overeenkomsten verzekeraars

Deze module meet de mate waarin de zeven grootste verzekeraars bij het uitvoeren van premieovereenkomsten handelen in het belang van de deelnemer. In deze module is onder meer aandacht voor de manier waarop verzekeraars

invulling geven aan product(ontwikkeling) en de begeleiding van deelnemers. Sinds kort hebben deelnemers aan een premieovereenkomst meer keuzes gekregen, vooral in verband met de uitkeringsfase. Deze module richt zich op de bijbehorende risico's.

Resultaten	Oplevering
3 Afronden Dashboardmodule: iedere verzekeraar ontvangt een terugkoppelingsbrief met de uitkomsten van het onderzoek	Q3 2017

4 Onderzoek kwaliteit pensioenadvisering

In 2010 heeft de AFM een 0-meting uitgevoerd naar de kwaliteit van pensioenadvisering aan werkgevers. Sindsdien

zijn onder meer nieuwe vakbekwaamheidseisen geïntroduceerd voor het geven van pensioenadvies. In 2017 doet de AFM opnieuw onderzoek naar de kwaliteit van pensioenadvisering.

Resultaten	Oplevering
4a Terugkoppeling onderzoeksresultaten aan pensioenadviseurs die betrokken zijn in het onderzoek	Q3 2017
4b Sectorbrede communicatie over de uitkomsten van het onderzoek	Q4 2017

5 Nazorg beleggingsverzekeringen

Begin 2017 controleert de AFM of verzekeraars de voor 2016 vereiste resultaten voor het activeren van klanten met een hypotheek- en pensioengebonden beleggingsverzekering hebben behaald. Daarnaast wordt de voortgang van het

activeren van de overige beleggingsverzekeringen geïntroduceerd en door verzekeraars gerapporteerd. Ook wordt een onderzoek uitgevoerd voor het Klantbelang Dashboard. Dit is een vervolg op de in 2016 uitgevoerde module.

Resultaten	Oplevering
5a Controleren behalen vereiste resultaten door verzekeraars bij hypotheekgebonden en pensioengebonden beleggingsverzekeringen	Q1 2017
5b Afronden Dashboardmodule: iedere verzekeraar ontvangt een terugkoppelingsbrief met de uitkomsten van het onderzoek	Q2 2017
5c De voortgang van verzekeraars met het activeren van klanten met een 'overige beleggingsverzekering' wordt in 2017 vier keer geïntroduceerd (ieder kwartaal)	Q4 2017

6 Risico's in 2e pijler-beleggingsverzekeringen

Steeds meer pensioenopbouw vindt plaats via tweede pijler-beleggingsverzekeringen (DC) bij verzekeraars. De risico's verschuiven daarbij van werkgever naar deelnemer. Tegelijkertijd neemt de productcomplexiteit toe, onder meer door de nieuwe keuzemogelijkheden die de Wet verbeterde premieregeling voor deelnemers heeft

geïntroduceerd. Hierdoor ontstaan nieuwe risico's die kunnen leiden tot voorzienbare teleurstellingen bij deelnemers. In 2017 inventariseert de AFM productgerelateerde risico's van nieuwe en van oude (non-selling en/of premievrije) producten. Dit zijn bijvoorbeeld risico's door de lage rentestand (search for yield), door (kosten) onttrekkingen en door de complexiteit / diversiteit van (default) life cycles.

Resultaten	Oplevering
6a Afronding interne inventarisatie van de productgerelateerde risico's bij pensioenverzekeraars	Q2 2017
6b Opstellen toezichtstrategie voor het verkleinen van de risico's die voortkomen uit bovengenoemde risico-inventarisatie	Q3 2017
6c Verzekeraars hebben 100% van de deelnemers met een beschikbare premieregeling waarbij risicopremies worden onttrokken aan de inleg of opbouw benaderd en gestimuleerd een actieve keuze te maken ten aanzien van het niet, in gewijzigde of in ongewijzigde vorm voortzetten van de pensioenregeling c.q. risicodekking. De AFM monitort en valideert dit en werkt hierbij samen met het Verbond van Verzekeraars	Q4 2017

7 Toekomstanalyse keten van verzekeraars, adviseurs en bemiddelaars

In de eerste helft van 2017 rondt de AFM een analyse af naar trends en

ontwikkelingen die zich voordoen in de keten van verzekeraars, adviseurs en bemiddelaars. Doel van deze analyse is nieuwe marktrisico's en implicaties voor ons toezicht in beeld te brengen.

Resultaten	Oplevering
7a Generieke communicatie (nog nader te bepalen) over de uitkomsten van de analyse en de speerpunten van de AFM t.a.v. de keten van verzekeraars, adviseurs en bemiddelaars	Q2 2017

8 Innovatie

Innovatie in retaildienstverlening gaat onverminderd verder, van vermogensbeheer tot hypotheekdienstverlening. De AFM blijft marktpartijen in 2017 guidance geven

over toepassing van het wettelijk kader om innovatie te accommoderen. Dit doen we enerzijds via individuele gesprekken en anderzijds proactief via presentaties en aandacht in de nieuwsbrief.

Resultaten	Oplevering
8a Financiële ondernemingen weten de AFM te vinden, onder meer via de InnovationHub, als zij vragen hebben over innovatieve bedieningsconcepten. Inventarisatie, beoordeling en individuele terugkoppeling van innovatieve bedieningsconcepten. Minimaal tweemaal per jaar geven we sectorbreed een terugkoppeling over de rode draden die we destilleren uit gesprekken met marktpartijen en de beoordelingen van innovatieve bedieningsconcepten	Q1-Q4 2017
8b Nadere invulling van de wijze waarop financiële ondernemingen invulling kunnen geven aan hun zorgplicht in een gedigitaliseerde omgeving	Q4 2017

Doorlopende activiteiten

9 Klantbelang Dashboard

Het Klantbelang Dashboard meet op verschillende aspecten van dienstverlening in hoeverre grote aanbieders (en onderdelen van enkele minder grote ondernemingen) het klantbelang centraal stellen. Door marktpartijen hier jaarlijks op te

scoren en onderling te vergelijken jaagt de AFM verdere verbetering aan. Ook kan op basis hiervan inzichtelijk gemaakt worden waar de sector staat met haar inspanningen om het klantbelang centraal te stellen in producten en dienstverlening.

Resultaten	Oplevering
9a Dashboardonderzoek voor individuele modules afgerond en teruggekoppeld aan marktpartijen	Q3 2017

10 Marktvoorbereiding richtlijn Verzekeringsdistributie

In februari 2018 treedt de Europese richtlijn Verzekeringsdistributie in werking. Deze richtlijn verandert de manier waarop verzekeringen in Nederland worden gedistribueerd. Er worden nieuwe regels geïntroduceerd op het gebied van onder meer vergunningverlening, productontwikkeling

en belangenconflicten. Ook wordt er een wensen- en behoeftentest geïntroduceerd. De AFM draagt in 2017 bij aan de voorbereiding van marktpartijen op deze richtlijn door onder meer de wijzigingen in regelgeving in kaart brengen, informatiedagen te organiseren en Q&A's te formuleren. Hierbij zoekt de AFM actief de samenwerking met marktpartijen en brancheverenigingen.

Resultaten	Oplevering
10a Inventarisatie van de wijzigingen die in de Wft doorgevoerd moeten worden	Q1 2017
10b Start samenwerking brancheverenigingen en informatieve webpagina AFM over richtlijn Verzekeringsdistributie om sector voor te bereiden op nieuwe wettelijke verplichtingen	Q2 2017
10c Uitleg en marktvoorbereiding aanpassing regelgeving op Bgfo-niveau	Q3-Q4 2017

11 Vakbekwaamheid

Sinds 1 januari 2014 zijn de nieuwe vakbekwaamheidseisen voor financiële dienstverleners van kracht en op 1 januari 2017 is de overgangstermijn verstreken. In 2017 ziet de AFM toe op naleving van deze eisen.

Daarnaast handelen we de eind 2016 nog ontvangen ontheffingsverzoeken vakbekwaamheid conform wettelijke termijnen af. Doel is te zorgen voor een goede naleving van de vakbekwaamheidseisen.

Resultaten	Oplevering
11a De ontvangen ontheffingsverzoeken zijn binnen de wettelijke termijnen afgehandeld	Q1 2017
11b Risicogeorieënterd onderzoek doen naar de naleving van de diplomaplicht en terugkoppeling van de uitkomsten naar de individuele financiële dienstverleners en een generieke terugkoppeling naar de markt	Q2 2017
11c Doorlopend controleren van de vakbekwaamheid	Q1-Q4 2017

Afdeling Lenen Sparen en Retailbeleggen

Projectmatige activiteiten

1 Aflossingsvrije en beleggingsrekeninghypotheken.

Consumenten moeten tijdig voorzieningen treffen om te voorkomen dat zij aan het einde van de looptijd van hun aflossingsvrije hypotheek worden geconfronteerd

met problemen. Hypotheekaanbieders moeten klanten informeren over de risico's, inspannen om inzicht te krijgen in de financiële situatie van klanten en handelingsperspectief bieden om de weerbaarheid van klanten te vergroten.

Resultaten	Oplevering
1a De AFM bevestigt de vier aanbieders in het onderzoek haar bevindingen en verwachtingen	Q1 2017
1b De AFM monitort de voortgang van vier aanbieders via een periodieke rapportage.	Q1-Q4 2017
1c De AFM beweegt de overige hypotheekaanbieders inzicht te krijgen hun kwetsbare klantgroepen	Q2 2017

2 Klantbelang Dashboard module betalingsachterstanden bij hypotheke

In 2014-2015 heeft de AFM, net als in 2012, gekeken naar de mate waarin het klantbelang centraal wordt gesteld bij betalingsachterstanden bij hypotheke. In 2014-2015 is een gemiddelde score behaald van 2,2. Veel verbeteringen zijn

te realiseren op meerdere aspecten van de dienstverlening, vooral daar waar het gaat over de behandeling van klanten. De AFM onderzoekt in 2017 opnieuw in welke mate het klantbelang centraal staat bij het achterstandsbeheer van hypotheekaanbieders en de mate waarin verbeteringen zijn doorgevoerd.

Resultaten

Oplevering

2a De AFM heeft het Dashboardonderzoek afgerond en koppelt de uitkomsten van het onderzoek terug aan de hypotheekaanbieders

Q3 2017

3 Rentemiddeling

Veel hypotheekaanbieders hebben rentemiddeling geïntroduceerd om consumenten de mogelijkheid te bieden hun bestaande rentecontract om te zetten. De AFM doet

onderzoek naar de informatieverstrekking en de berekening van de hoogte van de vergoeding die gebruikt wordt bij rentemiddeling.

Resultaten

Oplevering

3a De AFM voert onderzoek uit naar rentemiddeling

Q2 2017

3b De AFM informeert aanbieders uit het onderzoek over de bevindingen en conclusies

Q3 2017

4 Follow up-traject Consument en Incasso

De AFM en de ACM hebben in 2016 gezamenlijk een toezichtstrategie ontwikkeld om consumenten beter te beschermen en ze daarnaast ook weerbaarder te maken, onder meer door voorlichting. In november 2016 is de leidraad 'Consumenten en Incassotrajecten - De verantwoordelijkheden van aanbieders van consumptief krediet bij betalingsachterstanden' gepubliceerd. Om het gedachtegoed van deze

leidraad te verankeren, heeft de AFM informatieverzoeken uitgezonden naar de belangrijkste banken en kredietaanbieders met het verzoek om een gap-analyse uit te voeren tussen hun bedrijfsvoering en de inhoud van de leidraad. Dit jaar zal de AFM de uitkomsten van deze analyse ontvangen en analyseren. Als de uitkomsten uit de gap-analyse een grote kloof tussen de praktijk en de leidraad laten zien, onderneemt de AFM aanvullende toezichtactiviteiten.

Resultaten	Oplevering
4a De AFM analyseert de gap-analyses van partijen	Q1 2017
4b De AFM koppelt haar bevindingen terug aan de individuele partijen	Q1 2017

5 Activiteit Consumptief krediet

De AFM heeft geconstateerd dat niet bij alle vormen van consumptief krediet dezelfde bescherming wordt geboden aan de klant. Denk bijvoorbeeld aan de inkomenslastentoets bij roodstanden, studentenleningen en bepaalde goederenkredietconstructies (mobiele telefoons, cv-ketels, private lease). De AFM vindt het van belang dat er op een eenduidige wijze wordt omgegaan met het verstrekken van krediet, mede in het kader van een level playing field en in het

kader van het voorkomen van problematische schulden. Daarom onderzoekt de AFM ook het nader tot elkaar brengen van de normen voor verantwoorde kredietverstrekking voor hypotheek en consumptief krediet. Daarnaast heeft de AFM geconstateerd dat er een aantal producten in de markt is, waarbij er eigenlijk sprake is van een vergunningplichtig krediet. Een voorbeeld hiervan zijn telecomkredieten. De AFM besteedt hier het komende jaar risicogestuurd aandacht aan.

Resultaten	Oplevering
5a De AFM monitort de naleving van de regels voor informatieverstrekking (reclameregels) en het verstrekken van de Europees voorgeschreven informatie door telecomaandieners	Doorlopend
5b De AFM doet onderzoek bij telecomaandieners naar de naleving van de regels voor het verantwoord verlenen van krediet	Q3 2017
5c De AFM besteedt aandacht aan de vergunningplicht bij het aanbieden van cv-ketels door middel van huurkoop	Q3 2017
5d De AFM spreekt met de markt over de mogelijkheid om de normen voor verantwoorde kredietverstrekking voor hypotheek en consumptief krediet beter op elkaar te laten aansluiten	Q3 2017

6 Implementatie PSDII-richtlijn

De AFM ontwikkelt een toezichtstrategie die aansluit op de wetwijzigingen die voortvloeien uit nieuwe betaalwetgeving zoals PSDII (Payment Services Directive), PAD (Payment Accounts Directive) en MIF (Mergent Interchange Fees). Met PSDII worden er onder meer twee nieuwe betaaldiensten toegevoegd aan de zes bestaande diensten. Het toezicht op betaaldienstverleners wordt hierdoor omvangrijker. De AFM houdt toezicht op naleving van de gedragsbepalingen waaraan betaaldienstverleners

zijn gebonden. De PAD beoogt transparantie over kosten en kenmerken van de betaalrekening, het wisselen van bank en de toegang tot een basisbetaalrekening te waarborgen. Betaalrekeningaanbieders moeten onder meer standaard kostenoverzichten en gestandaardiseerde terminologie gebruiken richting de klant. De MIF regelt de maximering van afwikkelingsvergoedingen van binnenlandse en grensoverschrijdende op kaarten gebaseerde betalingstransacties.

Resultaten	Oplevering
6a De AFM bereidt haar toezicht op betaaldienstverleners voor op nieuwe wetgeving	Q1 2017
6b De AFM informeert marktpartijen over de toezichttaken die voortkomen uit PSDII	Q3-Q4 2017
6c De AFM monitort de ontwikkelingen op betaalmarkten en houdt daarbij vooral zicht op nieuwe spelers die toetreden en nieuwe bedieningsconcepten die worden gelanceerd	Q1-Q4 2017
6d De AFM neemt deel aan EBA-werkgroep voor de uitwerking van technische standaarden en richtsnoeren met betrekking tot de PAD- en PSDII-richtlijnen	Q1-Q4 2017
6e De AFM stelt, mede op basis van Europese uitwerking, een lijst samen van de meest representatieve getarifeerde aan betaalrekening-gerelateerde diensten en publiceert deze	Q3 2017

7 Alternatieve passendheidstoets

Uit verkennend onderzoek van de AFM is gebleken dat de passendheidstoets en de daaruit voortvloeiende waarschuwing voor de zelfstandige belegger in de huidige vorm beperkte beleggersbescherming biedt. Tegelijkertijd is de passendheidstoets de enige vorm van beleggersbescherming voor wie zich als zelfstandige belegger op de beleggingsmarkt begeeft (oftewel

het execution only-kanaal). In 2016 is het onderzoek gestart naar de mogelijkheden om de passendheidstoets voor zelfstandige beleggers effectiever vorm te geven. Dit onderzoek loopt door in 2017. Daarbij ligt de focus op het onderzoek naar het effect van een inhoudelijkere kennistoets op het keuzegedrag van zelfstandige beleggers. Bij het onderzoek betrekken we relevante gedragswetenschappelijke inzichten.

Resultaten	Oplevering
7a Onderzoeksresultaten over het effect van een inhoudelijke(re) kennistoets gereed	Q1 2017
7b Afhankelijk van de onderzoeksresultaten, plan van aanpak voor vormgeving ter verbetering van de passendheidstoets	Q2 2017

8 Onderzoek naar (de borging van) de kwaliteit van beleggingsbeleid

In 2015 is vanuit de sector de handreiking 'Beleggingsbeleid Particuliere Cliënten' opgesteld. Deze handreiking geeft aan wat beleggingsondernemingen (vertegenwoordigd door brancheorganisaties) zien als de kenmerken van een goed beleggingsbeleid. Deze handreiking heeft de AFM onderschreven. De (borging van

de) kwaliteit van het beleggingsbeleid van beleggingsondernemingen is van essentieel belang voor een passende dienstverlening aan niet-professionele beleggers. Dit belang neemt toe in de lage-renteomgeving, omdat de kans bestaat dat er meer risico genomen wordt in de search-for-yield. In 2017 voert de AFM een onderzoek uit naar (de borging van) de kwaliteit van het beleggingsbeleid van beleggingsondernemingen.

Resultaten	Oplevering
8a Plan van aanpak voor het onderzoek naar (de borging van) de kwaliteit van beleggingsbeleid, inclusief het bepalen van de scope van het onderzoek	Q2 2017
8b Onderzoek naar de (de borging van) de kwaliteit van beleggingsbeleid	Q2-Q3 2017
8c Generieke en/of individuele terugkoppeling van de resultaten van het onderzoek	Q4 2017

9 Servicemodellen

Sinds de invoering van het provisieverbod voor beleggingsondernemingen op 1 januari 2014 mag de samenwerking tussen zelfstandige vermogensbeheerder en depotbank uitsluitend plaatsvinden volgens twee toegestane servicemodellen: servicemodel 3 en servicemodel 4. Naar het gebruik van deze modellen heeft de AFM in 2015 onderzoek gedaan (nulmeting).

In 2017 doet de AFM een vervolgonderzoek naar het gebruik van deze modellen en dan in het bijzonder servicemodel 4, vanwege het risico dat door het gebruik van dit model onevenredige hoge transactiekosten door de klant kunnen worden betaald ten opzichte van de transactiekosten die de beleggingsonderneming aan de depotbank betaalt.

Resultaten	Oplevering
9a Analyse huidige omvang gebruik van servicemodel 4	Q2 2017
9b Analyse van de hoogte van de in rekening gebrachte transactiekosten onder servicemodel 4 ten opzichte van de transactiekosten die een cliënt onder servicemodel 3 rechtstreeks aan de depotbank betaalt	Q2-Q3 2017
9c De AFM informeert de beleggingsondernemingen over de uitkomsten van het onderzoek	Q2-Q3 2017
9d Nadere standpuntbepaling	Q3 2017
9e Generieke en individuele beïnvloeding van de markt	Q3-Q4 2017

10 Verkenning naar ontwikkelingen en trends van (semi) geautomatiseerd vermogensbeheer

De AFM blijft ook in 2017 proactief de ontwikkelingen en trends van (semi) geautomatiseerde vermogensbeheer volgen.

Resultaten	Oplevering
10a Analyse ontwikkelingen van (semi) geautomatiseerd vermogensbeheer	Q1-Q4 2017

11 Rentederivaten: uitvoeren dossiercontroles bij de betrokken banken

Via deelwaarnemingen controleert de AFM (risicogebaseerd) de compensatieberekeningen van de banken en hun externe dossierbeoordelaars. Hiermee

beoordeelt de AFM of het Uniform Herstelkader Rentederivaten (UHK) goed wordt nageleefd en mkb-klienten de compensatievergoeding krijgen waar ze recht op hebben. Dit is in lijn met het verzoek van de minister aan de AFM.

Resultaten

Oplevering

11a De gecontroleerde compensatieberekeningen voldoen aan het UHK

Doorlopend

12 Rentederivaten: beoordelen werkzaamheden externe dossierbeoordelaars

De AFM bezoekt in 2017 alle externe dossierbeoordelaars en beoordeelt de werkzaamheden van deze partijen in het

licht van de plannen van aanpak die zij in 2016 hebben opgesteld. De externe dossierbeoordelaars zijn aangesteld om de herbeoordelingen van de bank en de berekende compensatie te controleren en te fatteren.

Resultaten

Oplevering

12a De werkzaamheden van de externe dossierbeoordelaars voldoen aan de norm

Doorlopend

13 Rentederivaten: voortgangsrapportage aan minister van Financiën

De AFM rapporteert aan de minister over de voortgang van het rentederivatendossier.

Resultaten

Oplevering

13a Tussenrapportage

Q2 2017

13b Rapportage eindejaar

Q4 2017

14 Pilot dashboard-module kwaliteit beleggingsdienstverlening

De bestaande dashboard-module kwaliteit beleggingsdienstverlening is primair afgestemd op de klassieke werkwijze van ondernemingen, en richt zich nog niet op (semi)-geautomatiseerde beleggingsdienstverlening. Om die reden voert de AFM een pilot uit met een aangepaste

dashboard-module gericht op (semi)-geautomatiseerd vermogensbeheer. De uitkomsten hiervan dienen onder meer als input voor verdere doorontwikkeling van de dashboard-module en als input voor het thema 'De niet-professionele belegger met een significant opbouwdoel krijgt passende dienstverlening'.

Resultaten	Oplevering
14a Pilot dashboard kwaliteit beleggingsdienstverlening bij online vermogensbeheer	Q1-Q2 2017
14b Analyse uitkomsten pilot om te bepalen of dashboard module geschikt is om kwaliteit van online dienstverlening te beoordelen	Q2 2017
14c Vertaling uitkomsten pilot naar input voor visievorming rondom zorgplicht in een gedigitaliseerde omgeving	Q3-Q4 2017

De onderstaande activiteiten vallen onder de verantwoordelijkheid van het afdeling Lenen, Sparen en Retailbeleggen. Een aantal activiteiten heeft hier echter een afdelingoverstijgend karakter. Ze zijn daarom ook van belang voor het realiseren van de doelstellingen van andere afdelingen binnen de AFM.

15 Implementatie MiFID II (Investor protection)

Het project MiFID II Investor Protection gaat vanaf 1 januari 2017 verder met de operationele implementatie van MiFID II.

De formulering van level 2 delegated acts en technical standards is in 2016 voltooid. In 2017 ligt de focus op Europese toezichtconvergentie van de normen uit level 1 en 2. De belangrijkste onderwerpen die in dit kader worden behandeld binnen de werkgroep van ESMA, waaraan de AFM deelneemt, betreffen: productontwikkeling, kosten, research en best execution. Daarnaast gaat de aandacht in 2017 verder uit naar de implementatie van MiFID II in nationale wetgeving, voorlichting aan en voorbereiding van marktpartijen en voorbereiding van de interne AFM-organisatie.

Resultaten	Oplevering
15a EU Toezichtconvergentie - Level 3-publicaties en interpretaties zijn in lijn met de AFM-visie en ons toezichtmodel	Q1-Q4 2017
15b Bij de AFM ingediende vragen over MiFID II door marktpartijen zijn beantwoord	Q1-Q4 2017
15c Informatie op de AFM-webpagina MiFID II is actueel	Q1-Q4 2017
15d Bijwonen van ESMA task force-bijeenkomsten en voorbereiden van IPISC en Board of Supervisors-vergaderingen	Q1-Q4 2017
15e De AFM heeft de conceptteksten die door minister van Financiën worden geconsulteerd becommentarieerd. Dit om te zorgen dat de teksten van deze amvb's in lijn zijn met die van MiFID II)	Q4 2017

16 Implementatie PRIIP's-verordening en de Regulatory Technical Standards

De PRIIP's-verordening (Packaged Retail Investment and Insurance Based Investment Products) beoogt meer transparantie voor retailbeleggers t.a.v. 'verpakte beleggingsproducten'. Verpakte beleggingsproducten moeten per 31 december 2017 vergezeld worden van een gestandaardiseerd informatiedocument (het Key Information

Document). Het is van belang dat zowel het toezicht als marktpartijen tijdig zijn voorbereid op de nieuwe verplichtingen en dat de nationale regelgeving wordt aangepast aan de direct werkende Verordening en de daarop gebaseerde Regulatory Technical Standards (RTS). Een deel van de werkzaamheden hiervoor zijn in 2016 opgestart of voorbereid, en zullen in 2017 afgerond kunnen worden wanneer de RTS definitief zijn.

Resultaten	Oplevering
16a Aanpassen Nrgfo (Nadere regeling gedragstoezicht financiële ondernemingen)	Q2 2017
16b Ontwikkelen van een toezichtstrategie voor de taken die uit de PRIIP's-verordening en de RTS voortvloeien	Q1-Q3 2017
16c Voorbereiden van marktpartijen op de verplichtingen die uit de PRIIP's-verordening en de RTS voortvloeien, door actuele informatie op de AFM-webpagina PRIIP's, beantwoording van vragen en het organiseren van bijeenkomsten	Q1-Q4 2017
16d Europese convergentie-bijdragen aan de opbouw van een gemeenschappelijke toezichtcultuur en een consistente toepassing van de PRIIP's-verordening en de RTS	Q1-Q4 2017

17 Onderzoek naar vergoedingsrente

In de Europese richtlijn (MCD) is het recht op vervroegde aflossing opgenomen. Een aanbieder van hypothecair krediet mag voor vervroegde aflossingen een vergoeding vragen. Die mag echter niet hoger zijn dan het werkelijk geleden financiële nadeel dat de aanbieder

heeft door de vervroegde aflossing. De AFM is in 2016 een onderzoek gestart naar de wijze waarop de vergoedingsrente in rekening wordt gebracht sinds de invoering van de nieuwe regels in juli van 2016. Dit jaar geeft de AFM via een leidraad duidelijkheid over de wijze waarop het financiële nadeel berekend moet worden.

Resultaten	Oplevering
17a De AFM publiceert een leidraad met duidelijkheid over de wijze waarop het financiële nadeel berekend moet worden	Q1 2017
17b De AFM informeert aanbieders uit het onderzoek over de bevindingen en conclusies	Q1 2017
17c De AFM start een onderzoek naar de naleving van de leidraad	Q4 2017

Doorlopende activiteiten

18 Activiteit productontwikkelingsproces en producten (PPP)

De klant moet erop kunnen vertrouwen dat producten die hij aangeboden krijgt aantoonbaar het resultaat zijn van productontwikkelingsprocessen waarin op evenwichtige wijze rekening is gehouden met

zijn belang. Via verkenningen van productgroepen en concrete interventies beoogt de AFM het zelfkritisch vermogen van aanbieders tijdens de productontwikkeling, productgoedkeuring en productevaluatie te ondersteunen en waar nodig te verscherpen.

Resultaten	Oplevering
18a Vervolg onderzoek Conversies 2e pijler-pensioenproducten	Q2 2017
18b Verkennend onderzoek naar autoverzekeringen	Q2 2017
18c PPP levert een bijdrage in de vorm van expertise aan implementatietrajecten MiFID II (PRIIP's), MCD en IDD	Q3 2017

Afdeling Asset Management

Projectmatige activiteiten

1 Asset management-partijen hebben hun 'huis op orde'

Asset management vervult een steeds belangrijkere rol in de Nederlandse kapitaalmarkt. Daarmee wordt de wijze waarop asset management-partijen invulling geven aan hun rol op de kapitaalmarkt ook relevanter. Hiertoe is het van belang dat de inrichting van asset management-partijen op orde is. Dit betekent dat zij moeten voldoen aan de normen en doelstellingen die de wetgever

beoogt te bereiken voor wat betreft onder meer de governance, bedrijfsvoering en de vermogensscheiding. De AFM bevordert dat asset management-partijen op evenwichtige wijze handelen in het belang van de beleggers. In eerste instantie is dit de eigen verantwoordelijkheid van asset management-partijen. Bij het bereiken van de doelstelling wordt dan ook in belangrijke mate een beroep gedaan op deze eigen verantwoordelijkheid.

Resultaten	Oplevering
1a Onderzoek bij 4 tot 6 op basis van de risicokaart geselecteerde vermogensbeheerders die van rechtswege over een AIFM-vergunning beschikken	Q1-Q4 2017
1b Bewustzijn vergroten bij totale populatie vermogensbeheerders die van rechtswege over een AIFM-vergunning beschikken van voor hen geldende normen en vereisten, onder meer door gesprekken en mailings	Q1-Q4 2017
1c Afronden risicokaart totale asset management-populatie	Q4 2017

2 Vergunningverlening door uitbreiding vergunningplicht onder MiFID II

Met de inwerkingtreding van MiFID II wordt een nieuwe populatie marktpartijen

vergunningplichtig. Dit betreft onder meer commodityhandelaren en handelaren voor eigen rekening. AM behandelt de vergunningaanvragen voor deze nieuwe groep vergunningplichtigen.

Resultaten	Oplevering
2a Informatieverschaffing over vergunningplicht en vergunningverleningproces	Q1-Q2 2017
2b Behandelen vergunningaanvragen nieuwe vergunningplichtigen MiFID II	Q2-Q4 2017

3 Datagedreven toezicht

Voor de verdere ontwikkeling van data-gedreven toezicht is in 2017 het werken en experimenteren met de data en de beschikbare tool de belangrijkste volgende stap in het proces. Hiertoe wordt het dashboard (trends en ontwikkelingen) voor de belangrijkste thema's en risico's verder ontwikkeld. Ook wordt onderzocht welke andere bronnen hiertoe kunnen worden ontsloten. De beschikbare AIFM (Alternative

Investment Fund Managers)-data over 2016 worden ontsloten om op basis daarvan te kunnen zien of het met deze data mogelijk is een beeld (risico's en trends) van de markt voor AIFM-beheerders te vormen. Met de data over 2016, het dashboard en beschikbare analysetools kan verder worden geëxperimenteerd, met als doel dit praktisch in te zetten voor marktanalyses en toezicht.

Resultaten	Oplevering
3a Verhogen kwaliteit beschikbare data	Q4 2017
3b Dashboard trends en ontwikkelingen uitbouwen, mogelijk met andere databronnen	Q4 2017
3c Data-analyse gebruiken voor risico-analyse en prioritering toezichtwerkzaamheden	Q1-Q4 2017

Doorlopende activiteiten

4 Behandelen vergunningaanvragen en markt bewaken

Voor een goede werking van de asset managementmarkt en ter bevordering van het vertrouwen van beleggers in deze markt is het essentieel dat de kwaliteit van vermogensbeheerders en hun bewaarders op orde is. De toetsing in het kader van de vergunningverlening met risicogestuurd nadruk op bedrijfsvoeringonderwerpen zoals governance en alignment of interest, draagt hieraan bij. Een belangrijk onderdeel van de vergunningen is de

toetsing van (mede)beleidsbepalers en toezichthoudende functionarissen van AIFM's, UCITS en beleggingsondernemingen op betrouwbaarheid en geschiktheid. In voorkomende gevallen gebeurt dit in samenwerking met DNB. Op basis van eigen onderzoeken en ontvangen signalen monitort de AFM de ontwikkelingen in de markt en de mate van naleving van wet- en regelgeving. Bij niet-naleving of mogelijke misstanden bepaalt de AFM risicogestuurd de eventuele actie.

Resultaten	Oplevering
4a Beoordelen vergunningaanvragen	Q1-Q4 2017
4b Beoordelen fondsmeldingen	Q1-Q4 2017
4c Voorkomen of stoppen van overtredingen van wet- of regelgeving	Q1-Q4 2017
4d Personentoetsingen op geschiktheid en betrouwbaarheid	Q1-Q4 2017

5 Werken aan financiële stabiliteit

De AFM monitort de markt doorlopend om inzicht te krijgen in mogelijke stabiliteitsrisico's, met als doel om deze binnen haar eigen toezicht dan wel in (inter)nationaal verband aan de orde te kunnen stellen. In het kader van financiële stabiliteit richt de aandacht van de AFM zich dit jaar vooral op asset management, vanwege de (intern) nationale beleidsdiscussie over liquiditeit, leverage en looptijdtransformatie. De AFM voert in dit verband zelfstandige analyses uit om daarmee een bijdrage te leveren aan de (inter)nationale beleidsdiscussie. In het kader van financiële stabiliteit blijft

de AFM samen met DNB doorlopende aandacht houden voor vastgoed, van woningen tot grootzakelijk (beleggings) vastgoed. Het is van groot belang dat taxateurs onafhankelijk, autonoom en professioneel tot een realistische marktwaardeoordeel (kunnen) komen. Dit is ook noodzakelijk om ervoor te zorgen dat consumenten niet worden overgekrediteerd. De AFM gaat input geven aan en reflectie geven op de ontstane zelfregulering van taxateurs (het Nederlands Register Vastgoed Taxateurs; NRVT) en andere initiatieven.

Resultaten	Oplevering
5a Deelname aan (inter)nationale beleidsgremia (Financieel stabiliteitscomité, ESRB GB, ESMA, IOSCO)	Q1-Q4 2017
5b Deelname aan werkgroep ESRB, EGIF (Expert Group on Investment Fund liquidity and leverage)	Q1-Q4 2017
5c Standpuntbepaling inzake stabiliteitsrisico's van asset management-activiteiten	Q4 2017
5d Publicatie definitieve (geconsulteerde) Leidraad Vastgoedtaxaties voor Financiële ondernemingen	Q1 2017
5e Input aan zelfregulering Nederlands Register Vastgoed Taxateurs en vergelijkbare initiatieven	Q1-Q4 2017

6 Nationale en internationale beleidsactiviteiten

Op Europees niveau vinden veel relevante ontwikkelingen plaats op het gebied van regelgeving. De AFM levert een actieve bijdrage aan de ontwikkeling van nieuwe regelgeving en richtsnoeren,

aanbevelingen en Q&A's voor onder meer asset segregation en rapportage- en beloningsregels. Daarnaast levert de AFM een actieve bijdrage aan de ontwikkeling van wereldwijde standaarden en guidance op het gebied van asset management, onder meer in het kader van liquiditeit en leverage.

Resultaten

Oplevering

6a Deelname aan ESMA BOS en IMSC en IOSCO C5

Q1-Q4 2017

Afdeling Expertisecentrum

Expertisegebied Gedrag & Cultuur

De AFM maakt zich sterk voor een organisatiecultuur bij financiële marktpartijen waarin eerlijke en transparante dienstverlening wordt gestimuleerd. Door de kennis op het gebied van gedrag en cultuur te vergroten beogen we ook de effectiviteit van toezicht te versterken. Onderzoek laat zien dat problemen in het gedrag en de cultuur van een onderneming vaak een voorbode zijn van misstanden in producten en dienstverlening. Meer kennis en begrip van gedrag en cultuur binnen organisaties (en deelsectoren) helpt ons met het in kaart brengen van risico's en het bepalen van effectieve interventies.

Dit vertaalt zich naar de volgende doelstellingen:

- 1 De AFM krijgt meer gestructureerd inzicht in de stimulerende en belemmerende factoren t.a.v. gedrag en cultuur.
- 2 Met de gedrag en cultuur inzichten geven wij advies over effectieve(re) interventies en beïnvloedingsstrategieën.
- 3 We vergroten onze expertise en effectiviteit.

Projectmatige activiteiten

1 Onderzoek naar besluitvorming in managementteams

De zorgvuldige behandeling van klanten, een onderwerp waar de AFM zich als gedragstoezichthouder hard voor maakt, vereist dat de belangen van klanten zorgvuldig worden afgewogen. Deze belangenafweging gebeurt bij uitstek in het besluitvormingsproces van strategische vraagstukken. Er is nog weinig zicht op

welke onbewuste factoren, in de wetenschappelijke literatuur biases genoemd, de besluitvorming bij financiële ondernemingen beïnvloeden en welk gevolg dat heeft voor de weging van het klantbelang. We doen onderzoek om vast te stellen welke (on)bewuste factoren het besluitvormingsproces bij vijf middelgrote banken beïnvloeden en welk gevolgen dat heeft voor de weging van het klantbelang.

Resultaten	Oplevering
1a Interviews en observaties bij vijf banken	Q2 2017
1b Terugkoppeling (mondeling en schriftelijk) naar banken	Q2 2017
1c Publicatie marktbeeld	Q3 2017

2 Themaonderzoek

Het Expertisecentrum Gedrag en Cultuur heeft de ambitie om elk jaar minimaal

één themaonderzoek uit te voeren. Het themaonderzoek richt zich specifiek op één bepaalde doelgroep of onderwerp.

Resultaten	Oplevering
2a Uitwerking onderzoek (selectie van onderwerp, doelgroep)	Q1 2017
2b Onderzoek	Q3 2017
2c Rapportage en publicatie	Q4 2017

3 Instelling specifieke onderzoeken

De AFM wil meer gestructureerd inzicht krijgen in de stimulerende en belemmerende factoren voor een onderneming om het klantbelang of het publieke belang

centraal te zetten. Om die reden doen wij onderzoek bij meerdere ondernemingen. Dit moet de AFM in staat stellen om toezichtrisiko's in een vroeg stadium te signaleren en uitkomsten uit andere onderzoeken beter te verklaren.

Resultaten	Oplevering
3a Vaststellen onderzoek agenda Q1-Q2	Q1 2017
3b Vaststellen onderzoek agenda Q3-Q4	Q3 2017

Doorlopende activiteiten

4 Samenwerking met Universiteit Utrecht

De Universiteit Utrecht (UU) en het team Gedrag en Cultuur van de AFM werken sinds kort samen op het gebied

van 'Toezicht vanuit een psychologisch perspectief'. Het doel is om de link tussen praktijk, onderzoek en onderwijs te verstevigen om daarmee nieuwe kennis te genereren.

Resultaten	Oplevering
4a Vaststellen te onderzoeken thema's	Q1 2017
4b Ontwikkelen nieuwe methodieken	Q1-Q4 2017
4c Stages studenten van de UU	Q1 2017

Expertisegebied Consumentengedrag

Door de kennis op het gebied van het gedrag van consumenten en beleggers te vergroten, wordt de effectiviteit van het toezicht versterkt. Uit gedragswetenschappelijk onderzoek weten we dat consumenten en beleggers zich vaak niet rationeel gedragen. Meer kennis en begrip van het gedrag van consumenten en beleggers helpt ons met het in kaart brengen van risico's en het bepalen van effectieve interventies.

We beoordelen of er mogelijk op een negatieve manier wordt ingespeeld op psychologische mechanismen in de beslisomgeving van consumenten. Daarnaast stimuleren we marktpartijen om gedragswetenschappelijke inzichten op een positieve manier in te zetten en te zoeken naar effectieve interventies. Hierbij spelen experimenten om van te leren een zeer belangrijke rol.

Projectmatige activiteiten

1 Experimenten leengedrag

In samenwerking met marktpartijen, Nibud en de VFN gaat de AFM onderzoeken wat het effect is van aanpassingen in de online beslisomgeving van kredietaanbieders. Daarbij kijken we hoe leenbeslissingen van consumenten worden beïnvloed door de inrichting van keuzes op websites. Dit om te kunnen bepalen hoe een beslisomgeving in het belang van de klant eruit zou moeten zien.

Resultaten	Oplevering
1a Ontwikkelen en uitvoeren veldexperimenten	Q1-Q4 2017
1b Rapportage	Q1-Q4 2017

2 Experimenten huiseigenaren

In samenwerking met hypotheekverstrekkers gaat de AFM experimenten uitvoeren. Deze experimenten zijn erop gericht risicovolle huiseigenaren met een aflossingsvrije hypotheek of

beleggingsrekeninghypotheek tijdig voorzieningen te laten treffen. De resultaten van deze experimenten worden gedeeld met andere hypotheekverstrekkers zodat ook zij hier hun voordeel mee kunnen doen.

Resultaten	Oplevering
2a Ontwikkelen en uitvoeren veldexperimenten	Q1-Q4 2017
2b Resultaten delen met hypotheekverstrekkers	Q4 2017

3 Evaluatie voorschriften crowdfunding

In samenwerking met crowdfundingplatformen heeft de AFM twee onderzoeken uitgevoerd naar de kenmerken en het gedrag van crowdfunding-investeerders.

Ook de ervaringen van consumenten met de huidige voorschriften zijn in kaart gebracht. Deze onderzoeken samen vormen de basis voor de evaluatie van de voorschriften die per 1 april 2016 zijn geïntroduceerd.

Resultaten	Oplevering
3a Rapportage evaluatie voorschriften	Q1-Q2 2017

4 Alternatieve passenheidstoets

Uit verkennend onderzoek van de AFM is gebleken dat de passendheidstoets en de daaruit voortvloeiende waarschuwing voor de zelfstandige belegger in de huidige vorm een beperkte mate van beleggersbescherming biedt. Tegelijkertijd is de passendheidstoets de enige vorm van beleggersbescherming voor wie zich als zelfstandige belegger op de beleggingsmarkt begeeft (het execution only-kanaal).

In 2016 is een onderzoek gestart naar de mogelijkheden om de passendheidstoets voor zelfstandige beleggers effectiever vorm te geven. Dit onderzoek loopt door in 2017. Daarbij ligt de focus op het onderzoek naar het effect van een inhoudelijkere kennistoets op het keuzegedrag van zelfstandige beleggers. Bij het onderzoek betrekken we relevante gedragswetenschappelijke inzichten.

Resultaten	Oplevering
4a Onderzoekresultaten gereed	Q1 2017
4b Afhankelijk van de onderzoeksresultaten, plan van aanpak voor vormgeving ter verbetering van de passendheidstoets	Q2 2017

5 Pensioen

Na de nationale pensioendialoog heeft SZW in 2016 haar perspectiefnota gepubliceerd. De AFM heeft hierop haar positie op hoofdlijnen kenbaar gemaakt. Welke veranderingen er ook gaan plaatsvinden in het stelsel, ze zullen invloed hebben op de keuzeomgeving van de pensioendeel-

nemers. De AFM zal dan ook een analyse maken van hoe deelnemers door toezicht beschermd moeten en kunnen worden in dit nieuwe stelsel. Naast veranderingen in een toekomstig stelsel blijkt ook dat deelnemers moeilijk te betrekken zijn in het huidige stelsel. Dit naar aanleiding van het rapport 'Neem de drempels weg'.

Resultaten	Oplevering
5a Visie AFM op toezicht in een veranderend pensioenstelsel	Q2 2017
5b Ontwikkelen en uitvoeren veldexperimenten voor het activeren van pensioendeelnemers	Q1-Q4 2017
5c Resultaten delen met pensioenuitvoerders	Q4 2017

Doorlopende activiteiten

6 AFM Consument&Panel (doorlopend)

Het beoogde doel/effect van het AFM Consument&Panel is de stem van de consument mee laten wegen in ons toezicht, zodat we deze taak effectiever en efficiënter kunnen uitvoeren. Door een vast consumentenpanel wordt onze kennis van en over consumenten(gedrag) vergroot.

We willen de consumenten beter begrijpen en de capaciteiten van consumenten om verstandig financiële beslissingen te maken vergroten (versterken). Dit wordt bereikt door aan de leden van het panel vragen voor te leggen ten behoeve van de interne AFM-projecten en AFM-gerelateerde onderwerpen. Ook wordt er via een eigen forum kennis vergaard.

Resultaten	Oplevering
6a In 2017 worden ongeveer 20 (AFM-brede) consumentenonderzoeken via het AFM panel (www.afmconsumentenpanel.nl) uitgevoerd	Q4 2017
6b Periodiek publiceren we een nieuwsbericht op de website van het AFM-panel waarin resultaten worden teruggekoppeld en actualiteiten worden gedeeld	Doorlopend
6c Ook gaan we door met de activiteiten in het forum. Dagelijks wordt gemonitord wat er op het forum gebeurt en reageert de AFM zelf ook wanneer nodig op het forum. Periodiek wordt een eigen of door een panellid ingestuurd forumtopic op het forum gepost	Doorlopend
6d Er zal een wervingsronde plaatsvinden waarbij wij nieuwe melders uit het meldpunt zullen uitnodigen deel te nemen aan het AFM-panel, mogelijk verder aangevuld met extra panelliden via het GfK-panel	Q3 2017
6e Er worden verdeeld over 2017 twee lunchbijeenkomsten georganiseerd in combinatie met een bezoek aan het Bezoekerscentrum van DNB, waarbij Merel van Vroonhoven (en mogelijk ook Femke de Vries) in totaal met ongeveer 30 panelliden in dialoog gaat	Q4 2017

Programma Innovatie en Fintech

Doelstelling: zorgen dat de AFM technologische innovatie in de financiële sector accommodeert, voor zover deze bijdraagt aan een duurzaam financieel welzijn in Nederland. Tevens zorgen wij dat de risico's, die gerelateerd zijn aan deze innovaties, worden geadresseerd.

Onder invloed van technologie zijn de financiële markten al enige tijd sterk in verandering en zijn de laatste tijd in een stroomversnelling gekomen. Het beschikbaar komen van steeds meer data in combinatie met technieken om die te kunnen omzetten naar bruikbare informatie (kunstmatige intelligentie), betekent dat ook steeds meer complexe

functies worden geautomatiseerd. Dit geldt voor beleggingsanalyses en het geven van beleggingsadvies, het inschatten van krediet- en schaderisico's, en voor de verkoop en distributie van financiële producten. Daarnaast maken steeds geavanceerdere identificatie-, authenticatie- en encryptietechnieken het mogelijk om schakels in de keten over te slaan, die vooralsnog essentieel zijn om het vertrouwen voldoende te borgen dat nodig is voor een gezonde markt. De verandering van marktstructuur wordt door zowel de aanbodkant (fintechs) als de vraagkant (consumenten en beleggers) gedreven. Ook zal technologie de internationalisering van retailmarkten verder aanjagen.

1 We hebben zicht op de kansen en bedreigingen die gepaard gaan met het gebruik van klantdata

Samen met de Autoriteit persoonsgegevens ontwikkelen we een visie op zorgvuldig gebruik van klantdata in ons toezicht (zorgplicht, marketing). Waar sprake is

van onzorgvuldig gebruik van klantdata treden we op. De AFM weet hoe de nieuwste digitale onwenselijke ontwikkelingen zich aandienen (marketing/verkoopmethodes), op welke wijze deze tot stand komen, en hoe klanten worden geselecteerd op basis van data(bronnen).

Resultaten

Oplevering

1a We zijn met ondernemingen en hun marketeers in gesprek en geven onze interpretatie van hoe verkoopmethodes op basis van nieuwe technieken voldoen aan de eisen van art 32 BGfo de Wft (het productontwikkelingsproces). Hierbij ligt de focus op consumptief/goederenkrediet en het voorkomen van het risico op overkreditering

Q4 2017

2 De AFM heeft een maatschappelijk geaccepteerde visie op een beheerst bedrijfsvoering

We hebben zicht op de IT gedreven operationele risico's bij de instellingen. Cyber risico's zijn hier een onderdeel van. Samen met het Expertise Centrum ontwikkelen we een toezicht aanpak voor deze risico's. We betrekken hierin de Impact van Fintech en inzet van nieuwe technologieën.

Daarnaast voert de afdeling EKM activiteiten uit in samenwerking met nationale en internationale toezichthouders. Daarnaast

kiezen we er voor om de activiteiten op dit onderwerp zoveel mogelijk integraal op te pakken binnen andere lopende projecten. We nemen onder andere deel aan de task forces Cybercrime in de internationale toezichtcolleges. Daarin werken we samen met onze collega-toezichthouders aan onderzoeken naar de huidige stand van zaken mbt cybercrime, penetratietests en het opvolgen van de bevindingen daaruit. Ook geven we aandacht aan cybercrime zaken die passen binnen de focus van het project Risico's omgang voorwetenschap.

Resultaten	Oplevering
2.1 Ontwikkeling van een Heatmap: <ul style="list-style-type: none">+ Welke risico's onderscheiden we?+ Welke bestaande framework's en kaders kunnen we hiervoor gebruiken?+ Wat is de impact van fintech en nieuwe technologieën als kunstmatige intelligentie, blockchain, big data en Saas-ontwikkelingen?+ Wat is het inherente risico per groep van ondernemingen?	Q1 2017
2.2 Taakopvatting en invulling: <ul style="list-style-type: none">+ Wat is de taakopvatting en scope voor de AFM op IT en cyberrisico's bij ondernemingen?+ Wat doen we nu al binnen deze taakopvatting?+ Hoe kunnen we de taakopvatting voor de AFM op een goede manier invullen?	Q2 2017
2.3 Vertaling in (aanpassingen van) toezichtstrategieën in jaarplan 2018	Q3 2017

3 De AFM-interpretaties van de invulling van de zorgplicht bij beleggingsdienstverlening in een gedigitaliseerde omgeving zijn verduidelijkt

Resultaten	Oplevering
3.1 Publicaties op de website, geconsulteerd met marktpartijen en beleggers, geven meer duidelijkheid over de AFM-interpretatie van hoe beleggingsdiensten in een digitale omgeving (ook) kunnen voldoen aan de zorgplicht	Q4 2017

4 De AFM wordt in de markt gezien als een voorloper op het gebied van fintech en innovatie

Resultaten	Oplevering
4.1 De in 2016 de ontwikkelde Regulatory Sandbox en InnovatieHub werken in de praktijk zoals beoogd. Partijen die werken aan innovaties met een positieve bijdrage aan duurzaam financieel welzijn ervaren openheid van de toezichthouder om mee te denken over de aanpassing of verduidelijking van interpretaties die dit in de weg staan	Q4 2017
4.2 Internationaal leveren we een bijdrage die past bij een van de voorlopers onder toezichthouders over aanpassing van regulering van een door technologie gedreven financiële dienstverlening (EU Com; FSB)	Q2 2017

MIFID II

Om de nieuwe regelgeving volgend uit MIFID II te implementeren worden in 2017 AFM-breed activiteiten uitgevoerd. Deze

staan bij de relevante afdelingen genoemd en worden daarnaast in één overzicht bijeen gebracht.

Afdeling Efficiënte Kapitaalmarkten

1 Implementatie MiFID II voor de afdeling EKM

Als gevolg van de herziening van MiFID worden de Wet op het Financieel Toezicht (Wft) en de onderliggende regelgeving gewijzigd, wat ook impact heeft op de structuur en de werking van de kapitaalmarkt in Nederland. De reikwijdte en de inhoud van de aan de AFM toebedeelde toezichttaken wijzigen, maar ook de verplichtingen voor marktpartijen. Operationele voorbereiding van de AFM en in het bijzonder de afdeling EKM is noodzakelijk, te beginnen met uitwerking van (Level3-)regelgeving, bestudering en

interpretatie van regelgeving, opleiding van AFM-medewerkers, ondersteuning van MiFID II-gerelateerde vergunningsaanvragen, ontwikkelen van de noodzakelijke IT-systemen en opstellen van een toezichtstrategie voor nieuwe of veranderde toezichttaken. Tegelijkertijd is het faciliteren en beschikbaar stellen van informatie over MiFID II aan marktpartijen noodzakelijk: op hoofdlijnen en ten aanzien van specifieke knelpunten of onduidelijkheden. Dit doet de AFM door de website, antwoorden op vragen, interpretaties, presentaties en informatiebijeenkomsten.

Resultaten	Oplevering
1a Bijeenkomst/seminar voor marktpartijen over Guidelines transactierapportage	Q1 2017
1b Bijeenkomst/seminar voor marktpartijen MiFID II Kapitaalmarkten	Q1 2017
1c Oplevering toezichtstrategieën (intern)	Q2-Q4 2017
1d Oplevering IT-systemen AFM	Q4 2017

2 Bouw TRS 2 systeem.

In het kader van MiFID II / MiFIR heeft de AFM een nieuw transactierapportagesysteem (TRS-)systeem nodig om aan alle eisen, die MiFIR stelt, te kunnen voldoen.

Om de kosten voor de bouw te beperken is besloten om samen te werken met Denemarken, Finland, Noorwegen en Zweden.

Resultaten

2a Nieuw TRS-systeem

Oplevering

Q3-Q4 2017

3 Member Compliance bij handelsplatformen en aanbieders DEA

Handelsplatformen en Direct Electronic Access (DEA)-aanbieders hebben een bewakingsfunctie (gatekeeper) wat betreft eerlijke en fatsoenlijke handel.

De vereisten van die Member Compliance worden als gevolg van MiFID II aangescherpt. Bovendien is de verwachting dat meer ondernemingen via DEA gaan

handelen na invoering van MiFID II, waardoor de Member Compliance-functie van aanbieders van deze diensten nog belangrijker wordt. Daarom gaat de AFM in 2017 een readiness-project uitvoeren in de aanloop naar MiFID II. Tegelijkertijd kondigen we aan dat er begin 2018 een assessment komt op de juiste implementatie van de MiFID II-criteria, inclusief de daaruit voortvloeiende opvolging waar nodig.

Resultaten

3a Opstellen MiFID II guidance tav Member Compliance, met name de aanbieders van DEA

3b Toezicht houden op naleving van de ESMA-richtsnoeren op dit terrein

3c Begeleiding MiFID II-implementatie bij ondernemingen met focus op DEA

3d Aankondiging van de Member Compliance assessment, uit te voeren begin 2018

Oplevering

Q3 2017

Q3 2017

Q4 2017

Q4 2017

4 Transactierapportage

Beleggingsondernemingen zijn verplicht om hun transacties in financiële instrumenten die zijn toegelaten tot de handel op een gereguleerde markt bij de AFM te melden (vanuit het Besluit gereguleerde

markten). De AFM ziet erop toe dat deze transacties tijdig, juist en volledig worden gerapporteerd, zodat die transactiegegevens gebruikt kunnen worden bij onderzoek naar onder meer marktmisbruik. Bij overtredingen wordt handhavend opgetreden.

Resultaten	Oplevering
4a Doorlopend verbeteren datakwaliteit	Q1-Q4 2017
4b AFM technische bijeenkomsten om marktpartijen te informeren over de komende transactieapportage-verplichtingen onder MiFID II	Q1 2017

Afdeling Lenen Sparen en Retailbeleggen

5 Implementatie MIFID II (Investor protection)

Het project MiFID II Investor Protection gaat vanaf 1 januari 2017 verder met de operationele implementatie van MiFID II. De formulering van level 2 delegated acts en technical standards is in 2016 voltooid. In 2017 ligt de focus op Europese toezichtconvergentie van de normen uit level 1

en 2. De belangrijkste onderwerpen die in dit kader worden behandeld binnen de werkgroep van ESMA, waaraan de AFM deelneemt, betreffen: productontwikkeling, kosten, research en best execution. Daarnaast gaat de aandacht in 2017 verder uit naar de implementatie van MiFID II in nationale wetgeving, voorlichting aan en voorbereiding van marktpartijen en voorbereiding van de interne AFM-organisatie.

Resultaten	Oplevering
5a EU Toezichtconvergentie - Level 3-publicaties en interpretaties zijn in lijn met de AFM-visie en ons toezichtmodel	Q1-Q4 2017
5b Bij de AFM ingediende vragen over MIFID II door marktpartijen zijn beantwoord	Q1-Q4 2017
5c Informatie op de AFM-webpagina over MIFID II is actueel	Q1-Q4 2017
5d Bijwonen van ESMA task force-bijeenkomsten en voorbereiden van IPISC- en Board of Supervisors-vergaderingen 11e. 5e. . De AFM heeft de conceptteksten die door minister van Financiën worden geconsulteerd becommentarieerd. Dit is gedaan om te zorgen dat de teksten van deze amvb's in lijn zijn met de MiFID II)	Q1-Q4 2017
5e De AFM heeft de conceptteksten die door minister van Financiën worden geconsulteerd becommentarieerd. Dit is gedaan om te zorgen dat de teksten van deze amvb's in lijn zijn met de MiFID II)	Q1 2017

Afdeling Asset Management

6 Vergunningverlening door uitbreiding vergunningplicht onder MiFID II

Met de inwerkingtreding van MiFID II wordt een nieuwe populatie marktpartijen

vergunningplichtig. Dit betreft onder meer commodityhandelaren en handelaren voor eigen rekening. AM behandelt de vergunningaanvragen voor deze nieuwe groep vergunningplichtigen.

Resultaten	Oplevering
6a Informatieverschaffing over vergunningplicht en vergunningverlening-proces	Q1-Q2 2017
6b Behandelen vergunningaanvragen nieuwe vergunningplichtigen MiFID II	Q2-Q4 2017

